Է ՏԱՐԻ 1836 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 20 ՄԵՀԵԿԱՆ 4382 – Հ. Տ. 26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 – Ն. Տ. 10 ՄԱՐՏ 1890 – ՀԻՃՐ. 18 ՐԷՃԷՊ 1307 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԵՒ ԱՄԵՆ ԻՆՉ ՈՐ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԻ ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար [illegible] տարի	160
» » [illegible] »	80
» » [illegible] »	40
Գաւառաց » տարի	200
» » [illegible]	100
Օտար երկիրներու տարի	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս ղրկուած յօդուածոց [illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԵԾՆ ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ

Պ. Սքոթ Քէլթի, Լոնտոնի Արքայական Աշխարհագրական Ընկերութեան գրադարանապետը, նախընթաց շաբթուն հմտալից բանախօսութիւն մը կարդաց «Սեղանաւորաց կաճառին» մէջ, Մեծին Բրիտանիոյ վաճառականութեան և հարստութեան վրայ։ Բանախօսը ցոյց տուաւ թէ բրիտանեան կղզիներն, Հնդկաստանը, գաղթականութիւններն և անգլիական հովանաւորութեան կամ ազդեցութեան ներքեւ գտնուող երկիրներն ի մի հաշուելով, բրիտանեան Տէրութեան տարածութիւնն է տասն միլիոն քառակուսի մղոն, այսինքն գրեթէ հողագնդիս բովանդակ տարածութեան մէկ հինգերորդը։ Բրիտանեան Տէրութիւնն եռապատիկ ընդարձակագոյն է քան Եւրոպա։ Մէկ ու կէս միլիոն քառակուսի մղոն առաւել ընդարձակ է քան ռուսական Տէրութիւնն յԵւրոպա և յԱսիա։ Տասնապատիկ առաւել ընդարձակ է քան գերմանական Տէրութիւնն յԵւրոպա և արտաքոյ Եւրոպիոյ, և վերջապէս, ութ միլիոն քառակուսի մղոն առաւել ընդարձակ է քան բովանդակ ֆրանսական երկիրներն, ի միասին առնլով նաև զՄատակասքար։

Այս լայնատարած բրիտանեան Տէրութեան մէջ կը բնակին իբր 350 միլիոն հոգիք, յորս կը պարունակին մարդկային սեռին գրեթէ ամեն տեսակներն։ Ուրեմն, երկրագնդիս բովանդակ բնակչաց մէկ չորրորդը կամ մէկ հինգերորդն անգլիական իշխանութիւն կամ գերիշխանութիւն կը ճանչէ։ Հանքածուխն և երկաթը միջոց տուած են անգլիացի ժողովրդեան՝ երկրին ամեն կողմը տարածուելու և այս ընդարձակ Տէրութիւնը կազմելու։ Անգլիական վաճառականութեան գումարն աճագին համեմատութեամբ աճած բազմացած է երեսուն տարիէ ի վեր։ 1860ին Անգլիոյ արտածումնք և ներածումնք ի միասին 365 միլիոն անգլ. ոսկի կ՚արժէին, և այս գումար այն ժամանակ անլուր բան մը կը համարուէր։ Անցեալ տարի այդ գումար բարձրացաւ 740 միլիոն ոսկւոյ։ Երեսուն տարի յառաջ, յԱնգլիա մուծեալ ապրանաց տարեկան արժէքն 210 միլիոն ոսկի էր, մինչ այժմ 427 միլիոն է։ Արտածումնք որք երեսուն տարի յառաջ 164 միլիոն ոսկի էին, այժմ 313 միլիոն հասած են։

Գաղթականութիւններէն կամ օտար երկիրներէն գնուած ապրանաց հարիւրին քառասունն ուտելիք և ըմպելիք են եւ հարիւրին երեսուն եւ հինգը նախնական նիւթեր, որք կը գործածուին անգլիական ճարտարագործութեան մէջ, մասամբ յԱնգլիա սպառուելու սահմանեալ, բայց բստ մեծի մասին արտածման համար։ Նախնական նիւթոց հարիւրին 60ը չբանուած բամպակ և բուրդ են, որոնք կը չինուին այն բամպակեղէն և բրդեղէն մանածք, կերպասք և զանազան տարազագործութիւնք որք աշխարհի ամեն կողմը կը ծախուին։ Անգլիայէն դուրս ղրկուած վաճառաց գրեթէ մէկ երրորդը կը բաղկանայ բամպակեղէն մանածէ և բամպակեայ տարազագործութիւններէ։ Նոյն արտածմանց գրեթէ մէկ չորրորդն ալ կը կազմեն մետաղեայ նիւթեր աւելի կամ նուազ գործուած, ընդ որս մեքենայք։ Կը կարծուի թէ հանքածուխն անգլիական արտածմանց մեծագոյն տարրը կը կազմէ, բայց իրօք այս արտածմանց տարեկան գումարին մէկ 17րդ մասն աւելի հանքածուխէ կը բաղկանայ։

Բրիտանեան Տէրութիւնը կազմող տասն միլիոն քառակուսի մղոն տարածութեան հազիւ 121,000 քառակուսի մղոնը կը պատկանի Մեծին Բրիտանիոյ (ի միասին առեալ Սկովտիա և Իռլանտա)։ Մնացեալ աճագին տարածութիւնն անդրծովեայ ստացուածքներէ կը բաղկանայ։ Մեծին Բրիտանիոյ բազմամարդութիւնն է այժմ իբր 38 միլիոն հոգի, այսինքն անգլիական իշխանութիւն կամ գերիշխանութիւն ճանչող բովանդակ ժողովրդեան իբր մէկ ութերորդը։ Բրիտանեան Տէրութեան բովանդակ վաճառականութիւնն (արտածումնք և ներածումնք) է այժմ մէկ միլիառ 200 միլիոն անգլ. ոսկի, կամ 30 միլիառ ֆրանք, յորմէ 68 առ 100ը բուն իսկ Մեծին Բրիտանիոյ բաժինն է և 32 առ 100ը Տէրութեան Միացեալ մասանց. (Հնդկաստան, գաղթականութիւնք, ևն.)

Բանախօսը ցոյց տուաւ նաև թէ Անգլիա իւր գաղթային ստացուածոց մասին աւելի բարեբաստիկ է քան Ֆրանսա կամ Գերմանիա, Փորթուգալ կամ Սպանիա։ Այս գաղթային Տէրութիւնք, բաց ի Ֆրանսայէն, խիստ քիչ բան ունին Հասարակածէն անդին։ Բրիտանեան Տէրութեան տարեկան վաճառականութիւնը, մէկ միլիառ 200 միլիոն ոսկի, միւս ամեն օտար երկրաց վաճառականութեան բովանդակ գումարին ճիշդ կէսն է։ Այն մէկ միլիառ 200 միլիոն ոսկւոյ տարեկան վաճառականութենէն արտաքոյ Անգլիոյ գտնուող բրիտանեան ստացուածոց բաժինն է 460 միլիոն ոսկի։ Այս 460 միլիոնէն 170 միլիոնը կը վերաբերի այն անգլիական գաղթականութեանց որոց բնակիչք (10 միլիոն հոգի) բստ մեծի մասին սպիտակամորթ են կամ բնիկ եւրոպացի։ Մնացեալ 290 միլիոն ոսկին կը վերաբերի Անգլիոյ հասարակածային ստացուածոց, որք ունին 300 միլիոն բնակիչք, յորս սակաւաթիւ են սպիտակամորթք։ Այս հասարակածային ստացուածոց յատկացեալ 290 միլիոն ոսկիէն 180 միլիոն ոսկին Հնդկաստանի վաճառականութեան բաժինն է։ Ի Հնդկաստան ներմուծեալ ապրանաց վեցէն հինգն Անգլիայէն կը բերուի, և Հնդկաստանէն արտածեալ ապրանաց ութէն երեքն յԱնգլիա կը տարուի։

Բանախօսը կը գտնէ թէ հողագնդիս այն մասեր ուր Եւրոպացիք կրնային հաստատուիլ և բարգաւաճիլ՝ բստ մեծի մասին անգլախօս ժողովրդոց ձեռքն ինկած են, յորս կը հաշուէ նաև զՄիացեալ Նահանգս, որք այս տեսութեամբ անգլիական տարրէն օտար չեն կրնար համարուիլ, և տարեկան 300 միլիոն ոսկւոյ վաճառականութիւն մ՚ունին, որոյ 90 միլիոնը նախկին մայր-հայրենեաց (Անգլիոյ) հետ։ Միացեալ Նահանգաց հետ ամենէն աւելի տուրեւառ ընող օտար երկիրն է Անգլիա։

Պ. Քէլթի կը կարծէ նաև թէ վաճառականութեան մէջ, ոպէս ուրիշ կարգ մը բաներու մէջ, արիւնն ի հաշիւ պէտք է առնուլ։ Նոյն արիւնէ մարդիկ իրարու հետ գործ ունենալ կը սիրեն։ Թէ անգլիական գաղթականութիւնք մայր-հայրենեաց յարեալ պիտի մնա՞ն ցմիշտ, թէ այս գաղթականութեանց մեծագոյնք որք այժմ իրենք զիրենք կը կառավարեն՝ պիտի բաժնուի՞ն եւ դառն Տէրութիւններ լինին, ինչպէս եղան Միացեալ Նահանգներն, ապագայն ևեթ կրնայ ցոյց տալ։ Այլ ինչ որ ալ լինի, առեւտրական շահեր ինչպէս և զգացողական պատճառներ այնպէս պիտի ընեն որ անգլախօս ազգեր առաւելապէս իրարու հետ գործ ունենան։ Պ. Քէլթի անգլիական հպարտութեամբ կը հաստատէ թէ «մեր ցեղին տարածումն աշխարհի ամեն կողմը, մեր երկրախոյզներուն և արկածախնդիրներուն ձեռներէց ոգին նպաստած են առաւելակշռութիւն տալու մեզ առեւտրական ինչպէս և քաղաքական աշխարհին մէջ։ Այս կամ այն ձեւով անգլիական լեզուն հաղորդակցութեան ուղղակի կամ անուղղակի միջոցն է իբր 400 միլիոն ժողովրդոց համար, որք երկրիս բազմամարդութեան մէկ երրորդն են, և ապագայն գուշակողներ կան որք կը կարծեն թէ անգլիերէնն օր մը տիեզերական լեզու պիտի լինի։ Երբ յիշենք թէ Մեծին Բրիտանիոյ բովանդակ վաճառականութեան մէկ չորրորդն անգլիական անդրծովեայ ստացուածոց հետ է, մեր շահը կը պահանջէ որ ամեն ջանք ընենք այդ վաճառականութիւնն յառաջացնելու, մեր գաղթականութեանց զարգացումը քաջալերելու և անգլիական ազդեցութեան սահմանները պաշտպանելու համար։ Առայժմ մեր գաղթականութիւնք չեն կրնար բաժնուիլ մեզմէ, իբրեւ ուրոյն պետութիւն անկախ գոյութիւն ունենալու անկարող են դեռ։ Աստարիլին վրայ այնչափ հզօր մրցակիցներ ունենալով մեզ դէմ, մեր դիրքն անվթար պահպանելու միջոցներէն մին ալ պէտք է համարինք լիակատար ծանօթութիւն տանիլ այն աշխարհագրական պայմանաց որք սերտ կապակցութիւն ունին վաճառականութեան յաջողութեան հետ։» Բանախօսն ի վերջոյ ջատագովեց առեւտրական աշխարհագրութեան ուսման գործնական օգուտները։

ՊՐՈՒՍԷԼԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Պրուսէլի Դեսպանախորհուրդը կը շարունակէ իւր նիստեր, և շատ գործ չի տեսներ։ Պրուսէլէ կը գրուի առ Քօռէսփօնտանս Փօլիթիք. «Դեսպանախորհրդոյ վերջին նիստերէն միոյն մէջ կարդացուեցաւ կանոնագիրն որ կը վերաբերի գերեաց տուրեւառին ջնջման այն երկրաց մէջ ուր գերիներ կը մուծուին։ Բ. Դրան լիազօր պատուիրակ Գարաթէոտորի էֆէնտի այս առթիւ յայտարարեց թէ Թուրքիա չի կրնար հրաժարիլ իւր երկրին սահմանաց մէջ ընտանեկան գերութիւնը պահպանելու իրաւունքէն, որ մահմետական ժողովրդեան բարուց և սովորութեանց մէջ մնացած բան մ՚է։ Դիտել տուաւ թէ 1889 Նոյեմբեր 30 թուով օսմանեան նոր օրէնք մը նոր գերեաց ի Թուրքիա ներմուծումը կ՚արգիլէ։ Եթէ այս օրէնք խստիւ ի գործ դրուի, ընտանեկան գերութիւնն ինքնին աստիճանաբար կը ջնջուի քիչ ժամանակէն։ Բանաւոր է ուրեմն ընդունիլ իրաց առժամանակեայ վիճակն ի Թուրքիա, մանաւանդ զի ընտանեկան գերութիւնն յայժմ թեթեւ վիճակ մ՚է Թուրքիոյ մէջ»։

Սթ-Ճէյմս լիակատար իրաւունք կուտայ Գարաթէոտորի էֆէնտիի տեսութեան, և այս առթիւ կը յիշեցնէ մտացի Մահմետականի մը խօսքն որ օր մը իւր ընտանեաց անդամոց ոմանց վրայ խօսելով ըսեր է. «Զանոնք գերի կ՚անուանե՞ն։ Բայց իրօք մե՛նք ենք անոնց գերին, որովհետեւ անոնց ամեն կամքը կը կատարենք»։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Չեռնակորայի Նիքոլա իշխանը շաբթուս մէջ Փեթերսպուրկ կ՚ուղեւորի։

—Հինգշաբթի երեկոյ, Աղեքսանդր Թագաւորին գահակալութեան առաջին տարեդարձին առթիւ, մեծ հացկերոյթ տրուեցաւ Պելկրատի Գոնագին մէջ. (Պելկրատի արքայական եւ Սոֆիայի և Փիլիպէի իշխանական պալատները դեռ եւս Գոնագ կ՚անուանին։) Միքայէլ Մետրապոլիտ բաժակ առաջարկեց ի պատիւ Թագաւորին. Խնամակալ Պ. Ռիսթիչ պատասխանեց՝ բարեմաղթելով անխախտ միութիւն ազգին և արքայական գերդաստանին։ Աւստրիոյ հիւպատոսին Բ. կարգի Ս. Սավայի պատուանշան տրուեցաւ այս առթիւ։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՓՐԻԿԷ

Անցեալ հինգշաբթի, Իտալիոյ Երեսփոխանաց ժողովը վիճաբանեցաւ կառավարութեան ափրիկեան աշխարհակալութեան վրայ։ Պ. Քրիսփի յայտարարեց թէ Մասուայի գրաւումը չէ գրգռած Անգլիոյ նախանձն, որուն հետ Իտալիա կատարելապէս համաձայն կը գտնուի։ Պ. Քրիսփի վստահութեան քուէ պահանջեց, զոր 55ի դէմ 193 ձայնիւ տուաւ ժողովը։

ԳՈՐԾԱՒՈՐԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գործաւորական դեսպանախորհրդոյ վրայ առ Պ. Հէրպէթ ղրկած ծանուցագրով Պ. Սփիւլէր կը բացատրէ թէ ո՛րչափ դժուար է միջազգային Դեսպանախորհրդոյ մը մէջ յանգիլ այնչափ փափուկ և շփոթ խնդիրներ։ Օրական աշխատութեան տեւողութիւնը սահմանաւորել Դեսպանախորհրդոյ վիճաբանութեանց նիւթ չի կրնար լինել, որովհետեւ արհեստական արտադրութեան ընդհանուր պայմաններուն հետ կապակցեալ է, և բոլորովին ներքին խնդիր մը պէտք է նկատուի։ Ֆրանսական կառավարութիւնը տրամադիր է սկզբամբ հաւանելու առաջարկեալ Դեսպանախորհրդին, իրեն վերապահելով իւր վերջնական որոշումներ մինչեւ որ Դեսպանախորհրդոյ գործը վերջնապէս յայտնուի։

—Իր անցեալ հինգշաբթի աւուր նստին մէջ Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովը վիճաբանեցաւ Պ. Լօքի հարցապնդման վրայ, որ Պերլինի Դեսպանախորհրդոյն նկատմամբ կառավարութեան հայեացքը կ՚ուզէր իմանալ։ Պ. Սփիւլէր պէտք եղած բացատրութիւնները տուաւ, ըստ այն ծանուցագրոյ զոր ուղղած է Պերլինի ֆրանսական դեսպան Պ. Հէրպէթի։ Ըսաւ թէ «գործաւորական խնդիրները քաջ գիտցող պատուիրակներ պիտի ղրկուին։ Ֆրանսա որ իւր զօրութիւնը վերստին գրաւած է՝ բանականութեան, մարդասիրութեան, քաղաքակրթութեան և յառաջդիմութեան ձայնը լսելի պիտի ընէ Պերլինի մէջ, (ուր կ՚երեւի թէ ուրիշ Տէրութիւնք տարբեր ձայն մը լսելի պիտի ընեն)։ Պ. Սփիւլէրի ճառն խօսքերը ջերմ հաւանութեամբ ողջունեցան, և 4ի դէմ 480 քուէով, ժողովն ընդունեց Պ. Սփիւլէրի պահանջած «պարզ օրակարգը»։

ՉԵՌՆԱԿՈՐԱՅԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ Ի ՍԵՐՊԻԱ

Սերպիոյ չեռնակորացի գաղթականաց խնդիրն օր ըստ օրէ կարեւորութիւն կը ստանայ։ Ի սկզբան սերպ կառավարութիւնն հաւանած էր 2,000 գաղթականներ միայն ընդունելու, զորս Չէթինէի կառավարութիւնը կը ղրկէր, նկատելով թէ չի կրնար կերակրել։ Բայց 2.000 գաղթականաց թիւը մէկ քանի շաբթուան մէջ 7,000ի բարձրացաւ, և մինչ Վիեննայի լրագիրք կը գրեն թէ այս գաղթականաց ի Սերպիա առաքումը քաղաքական նպատակաւ է, միւս կողմէ այս գաղթականք իրենց անհանդարտ ընթացքով կ՚արդարացնեն այս կասկածներ։

Չեռնակորացիք սոսկալ անօթի կը մնան, ո՛չ միայն զի իրենց հայրենի երկիր առնուլ է ի բնէ, այլ և վասն զի գործել չեն սիրեր, և յանցելումն վարժուած են դրացի երկիրներն արշաւելու և ասպատակութիւններ գործելու։ Սերպիա գաղթելով իրենց այս բնական հակումէն չհրաժարեցան։ Սերպիա գաղթած — կամ մանաւանդ գաղթել տրուած — Չեռնակորացիք ապաքէն իրենց ցեղին ամենէն անհանդարտ տարերքն էին, և սերպ իշխանութիւնք դժուարութիւն կը քաշեն զանոնք կառավարելու։ «Սերպ ազգը չպիտի կրնայ մարսել այս օտար տարրն, և հետեւապէս ո՛և է կերպիւ դուրս պիտի տայ զայն, բստ բնական օրինաց, գիտակցաբար կամ անգիտակցաբար, տրտաքսելով Չեռնակորացի գաղթականներն։ Ասոնք ո՞ւր պիտի դիմեն ուրեմն։ Ա՛յս է օրուան խնդիրը», կ՚ըսէ լրագիր մը։

ԼԱՏԻՆԱԿԱՆ ՏՈՒՄԱՐ

Պուքրէշէ կը ծանուցուի թէ Պուլկարիոյ Ֆերտինանտ իշխան և Պ. Սթամպուլով համաձայնած են յունականին տեղ լատինական տումար գործածել պաշտօնէից ամեն պաշտօնական գործողութեանց մէջ։

Ռուսիա դեռ չէ ընդունած լատինական տումարն, որովհետեւ Արեւելեան Եկեղեցւոյ պատկանող ժողովուրդք հակակիր են տումարի փոփոխութեան։ Կը մնայ տեսնել թէ պուլկար ժողովուրդը զե՞րծ է այս զգացումէ։ Որչափ մեզ գիտենք, Պուլկարք ո՛չ նուազ ուղղափառ մէկ անդամն են սոյն գերդաստանին, որոյ որոշիչ յատկանիշներէն մին իւր ուղղափառ ոգին է։

Ի ՍՈՒՏԱՆ

Սուտանի կողմերէն Վատի-Հալֆա եկող գաղթականներ կը ծանուցանեն թէ Էմիր Ապտուլլահ դէպ ի Հիւսիս կը ղրկէ իբր 20,000 մարդիկ, որք երկու գունդերու բաժնուած, եգիպտական սահմանաց վրայ պիտի քալեն։ Այս բանակ պատերազմիկներէ ևեթ պիտի բաղկանայ, որք իրենց ընտանիքներն ի միասին չպիտի բերեն, Վատի-էլ-Նէճումի ձախողուածին չենթարկուելու համար։ Բայց անգլիական զինուորական իշխանութիւնք չեն կարծեր որ այս յարձակում քիչ ժամանակէն տեղի ունենայ, զի Խարթումի մարդիկը պիտի սպասեն որ Նեղոս իջնէ, որպէս զի Եգիպտացիք շոգենաւերով դէպ ի վեր զօրք ղրկելու կարող չլինին։

Ի ԿՈՎԿԱՍԻԱ

Կը հաստատուի թէ Տոնտուքով Քորսաքով իշխան, որ այս օրերս Փեթերսպուրկ գնաց, վերջնապէս կը հրաժարի Կովկասիոյ կուսակալութենէն, և այժմ կ՚ըսուի թէ Շէրեմէթիէվ կոմս, Տոնտուքովի օգնականը, պիտի յաջորդէ նմա։

—Տփղիսէ կը գրուի թէ այս օրերս ռուսական իշխանութիւնք սահմանագլուխները կը զօրացնեն մասնաւոր փութաջանութեամբ, և մանաւանդ զօրք և հրետանիք կը հաւաքուին եղեր։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԱՆՑԵԱԼԸ

Արդէն, միակ արտասուողն ինք չէր, վասն զի Ժէնգրիւտ ալ կը հեծեծէր իր խուցին մէջ, ուր փակուած էր։

—Ա՛հ, կ՚ըսէր ինքնին, միթէ իմ աչքիս առջեւ պիտի տեսնե՞մ այսպիսի անիրաւութեան մը գործուիլը։ Իմ զաւակս այդ թշուառակա՛նը պաշտպանէ, և իրեն բռնաւոր արդար պատիժէն ազատէ զանիկայ։ Վասն զի ես չեմ տարակուսիր թէ մարդասպանն ինքն է։ Այն մարդը որ կարող է գործելու այն վայրագութիւնը զոր գիտեմ, կարող է նաև ոճիր մը գործել։ Իմ զաւակս այդ մարդուն բարեկա՛մը դառնայ։ Իմ զաւակս անոր աղջկան հետ ամուսնանա՛յ։ Ռընոտիէններու գարշելի ընտանիքը խնամութի՛ւն հաստատէ մեր ընտանեաց հետ։ Մեր երեսին ցեխ նետել է այս։ Արիւնախառն ցեխ։ Ո՛չ, Աստուած չի կրնար այսպիսի անիրաւութիւն մը թոյլատրել։ Դիպուած մը, նոր դէպքադրութիւն մը, գուցէ աչէտ մը պիտի ստեղծէ, բայց վերջապէս թոյլ չպիտի տայ։

Այս խօսքերը կ՚ըսէր, բայց չէր հաւատար։ Ուստի՞ պիտի գար դժբաղդութիւնը։ Հորիզոնին ո՞ր կէտէն պիտի պատահէր արկածը։

Գիշերը յոլով անցուց։

Քանիցս փափագ ունեցաւ երթալ Նօէլը գտնելու, զանիկայ արթնցնելու և ըսելու.

«Ես Ֆէրնանտ եմ, քու մայրդ։ Ռընոտիէն սա բանտին բռած է։ Ես իր զոհն եմ։ Վաղ՛ Պերժըրօ գնա՛, եւ բստ ամենայն պատմէ՛ եղբօրդ»։

Բայց այդ քաջութիւնը չէր ունենար։ Կ՚ուզէր տակաւին սպասել։ Այդ յայտնութիւնն ընելու պատրաստուած պահուն՝ կը տկարանար։ Եւ սակայն քանի՛ քանի՛ անգամներ այդ քաղցր բառը, «մայր», եկած էր իր շրթանց վրայ։ Քանի՛ քանի՛ անգամներ ցած ձայնով կ՚արտասանէր զայն, զաւակը երեսը նայելով։

Պիտի հասնէ՞ր այն օրը յորում կարենար աներկիւղ արտասանել զայն բարձրաձայն։

Եւ այդ օրը, արդեօք ուրախութենէն չպիտի՞ մեռնէր։

Զ

ՎԻԼԼԱՏՕՆԻ ՄԻՋՈՑԱՒ ԱԶԱՏՈՒՄ

Յաջորդ օրերուն մէջ սակաւ ինչ հանգարտութիւն տիրեց ի Պէրժըրօ եւ երիցաստան մէջ։ Ո՛չ այնքան հանդարտութիւն էր որքան լռում։ Տեղի ունեցած դէպքերը խորապէս յուզեցուցած էին Ժէնգրիւտն ու երկու եղբայրները։

Բստ սովորութեան տեսան զիրար, բայց ո՛չ մին, ո՛չ միւսը համարձակեցան խօսք բանալ անցած դարձածներուն վրայ։

Երկուքն ալ կը քաշուէին։ Այս բան անհնարին էր։ Իրենց խօսակցութեանց կը նշմարուէր թէ ըսել ուզածնին չէր որ կ՚ըսէին, եւ թէ այն նիւթեր որոց վրայ կը խօսէին անտարբերութեամբ, իրենց սրտէն չէին գար։

Շատ անգամ, շփոթած եւ անխօս, զիրար կը դիտէին, բայց երկուքն ալ աչքերնին վար կը կախէին։

Իրաւ է թէ միշտ առաջուան պէս կը սիրէին զիրար։

Սակայն իրենց գորովանաց վրայ ստուեր մը տարածուած էր։ Առաջուան նման համարձակ, սրտաբաց չէր այդ գորով։

Ժէնգրիւտ միայն յուսոյ նշոյլ մը ունէր դեռ։

Այնքա՛ն աչեղ, այնքա՛ն անհաւատալի կ՚երեւէր իրեն թէ Վիլլատոն, Իւրպէնի որդին, կրնար Ռընոտիէնը պաշտպանել, որ հակառակ անցած դարձածներուն, հակառակ Անտրէի հաստատ կամաց, ու եղբօրը կշտամբանաց ընդդիմանալուն, չէր հաւատար որ իր որդին մինչեւ վերջը պիտի մնար այդ յամառութեանը մէջ։

Եւ Անտրէի լռութենէն զատելով թէ երիտասարդը կը վարանէր անտարակոյս, Ժէնգրիւտ կ՚ըսէր երեցին.

—Հանգստացէ՛ք, պարոն երէց, եղբայրնիդ այդ մարդը չպիտի պաշտպանէ։

Երէցը գլուխը կ՚օրօրէր տարակուսական ձեւով մը։

Եղբայրը մերժած էր իր բոլոր առաջարկութիւնները։ Իրեն այլ եւս բռնելիք չէր մնար։ Ուստի յուսահատած էր։

Օրերը կ՚անցնէին, և Անտրէ Օրլէան չէր դարձած։ Ժէնգրիւտ կը յաղթանակէր։

—Կը տեսնէք, կ՚ըսէր, պարոն երէց, դատը մօտ օրէն պիտի տեսնուի։ Պարոն Անտրէ ա՛լ չգնաց Ռընոտիէնը տեսնել։ Ապահովապէս անոր պաշտպան փաստաբանն ըլլալէ ձեռք քաշած է։

Նօէլ չէր պատասխաներ։ Միշտ չէր համարձակեր յուսալ։

Եւ աղէկ կ՚ընէր, վասն զի օրին մէկը առաւօտուն, հետեւեալ տոմսակն ստացաւ.

«Ես Օրլէան կ՚երթամ Ռընոտիէնի հետ նոր տեսակցութիւն մը ունենալու համար։ Լաւ մտածեցի։ Քու առաջ բերած պատճառներդ անբաւական են։ Ուրեմն պարտաւոր եմ պաշտպանել Ժիլէթի հայրը։ Եւ պիտի պաշտպանեմ։ Դուն չես կրնար արգելուլ զիս՝ պարտքս կատարելէ»։

Նօէլ հառաչեց։ Ժէնգրիւտ ներս մըտած ըլլալով, տոմսակն անոր ցոյց տուաւ։ Աղախինը ակնարկ մը նետեց թղթին վրայ։ Պէտք չունեցաւ կարդալու։ Հասկցած էր։ Աչքերն արտասուօք մթագնեցան եւ փութով դուրս ելաւ։

Այդ վայրկեանէն սկսեալ, այլ եւս չխօսեցաւ։

Ձեր ապրեր, մեքենաբար կ՚աշխատէր առանց բրածին վրայ մտածելու, եւ Օրլէանի մէջ տեղի ունենալիք անցքը միայն խորհելով։ Վիլլատոնի որդւոյն Ռընոտիէնը պաշտպանելը։

Այնպէս կուգար իրեն թէ կը լսէր Անտրէի պաշտպանողական ճառը։

Իր բոլոր սրտովը պիտի պաշտպանէր։ Պիտի ըսէր երդուելոց, դատաւորներուն, թէ երեւան ելած ապացոյցներն անբաւական են, մի առ մի պիտի հերքէր զայնս, անոնց ոչնչութիւնը հաստատելով։ Պիտի ըսէր թէ այս ամբաստանութիւն այլանդակ բան է, երբ Ռընոտիէնի նման պարկեշտ մարդու մը վրայ կը ծանրանայ։ Ու ընդարձակօրէն պիտի խօսէր այդ պարկեշտութեան վրայ. Ֆէրնանտի եւ Իւրպէնի զաւակը ցոյց պիտի տար դատաւորաց թէ ի՛նչ եղած է բժիշկին կեանքը, համակ անձնուիրութեան, յոգնութեանց, զոհողութեանց նուիրեալ կեանք մը։ Պիտի նկարագրէր այդ կեանքը, որ սահած էր պաշտելի աղջկան մը քով զոր ամեն ոք կը սիրէր ի Սէյրոմ, եւ քսան տարիէ ի վեր անդամալոյծ, հիւանդ կնոջ մը քով։

«Այս մարդ երջանիկ կեանք մը չէ ունեցած, պիտի ըսէր, այդ հիւանդին քով ի՞նչ քննադատելի արարք ունեցած է։ Պարտքե՞ր։ Ի՞ւն է յանցանքն եթէ հարուստ չէ։ Եւ միթէ իր աղքատութիւն պատուաւոր չէ՞ իրեն։ Ձրիաբար կը դարմանէ չքաւորները։ Մինչեւ իսկ, շատ անգամ անոնց դեղերուն ծախքն ալ կը վճարէ, երբ պէտք եղածին չափ դրամ չունին դեղ գնելու համար։ Եթէ նուազ վեհանձն եղած ըլլար և նուազ ողորմած, անտարակոյս աւելի հարուստ պիտի ըլլար և դուք չպիտի իմանայիք իր վարմանքը մէջ ունեցած այն քանի մը չեղումները զորս հիմակ իր երեսին կուտաք, վասն զի կը տեսնէք թէ ձեր յայտարարութիւնն հաստատելու կրնան ծառայել, բայց որոց վրայ պարզապէս պիտի ծծմղէիք, եթէ ուրիշ պարագայներու մէջ իմացած ըլլայիք զայնս։ Ձեր ամբաստանած անձը պարկեշտ մարդ մըն է։»

Այո՛, Ժէնգրիւտի ականջին կը հնչէին բոլոր այս խօսքերն։ Եւ բարկութենէն ու յուսահատութենէն կը դողար։

Անշուշտ Անտրէ իր պաշտպանողական ճառը պիտի աւարտէր սա բառերով, երդուեալ դատաւորաց մտքին վրայ ազդելու համար.

«Այս պարկեշտ մարդը աղջիկ մը ունի եւ ես կը սիրեմ այդ աղջիկը։ Վաղուց ի վեր կը սիրեմ։ Զինքն ամուսնութեան խնդրեցի հօրմէն՝ որ յանիրաւի ամբաստանուած է, հօրմէն՝ զոր իբր յանցաւոր կը հաշուէք, եւ հիմակ ալ կը խնդրեմ։ Այժմ ապահով էք թէ կը հաւատամ իր անմեղութեանը։ Կը կարծէ՞ք թէ Վիլլատոն մը պիտի յօժարի, որքան ալ բուռն ըլլայ իր սէր, ոճրագործի մը աղջկան հետ ամուսնանալու»։

Այս պիտի ըլլար անշուշտ իր ճառին վերջաբանը։

Դատաւորք պիտի յուզուէին, վասն զի երիտասարդն իր բոլոր սրտով պաշտպանած պիտի ըլլար ամբաստանեալը։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եդեսիոյ առաջնորդ Մխիթարեան Գեր. Խորէն եպիսկոպոս երէկ հեռագիր մ'ուղղելով առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, կը ծանուցանէ թէ ծերութեան և տկարութեան պատճառաւ հրաժարած է պաշտօնէն և վանք մը քաշուած, ուստի կը խնդրէ որ իր հրաժարական այս անգամ ընդունուի վերջապէս։

Մայր Եկեղեցւոյ Թաղական Խորհրդոյ ընտրութիւնն, որ անցեալ կիրակի կատարուած և համեմատականի մնացած էր, երէկ վերջնապէս կատարուեցաւ և հետեւեալ արդիւնքն ունեցաւ.

Յակոբ էֆէնտի Աճառեան, Պօղոս էֆ. Եքսէրճեան, Նասիպ էֆ. Գարագաշեան, Գառնիկ էֆ. Գափաֆեան, Յարութիւն էֆ. Մոստիչեան, Գրիգոր էֆ. Մարգարեան, Ստեփան էֆ. Քէօսէեան, Մարտոս էֆ. Հարէնց, Նասիպ էֆ. Աճէմեան, Յարութիւն էֆ. Տ. Եփրեմեան, Եղիազար էֆ. Մելիքեան եւ Համբարձում էֆ. Կիւմիւշեան։

Ազգային Ժողովոյ Ատենապետ Արհ. Տր. Թիրեաքեան էֆէնտի երէկ այցելութեան երթալով Գեր. Նար-Պէյ Սրբազանին, հաստատեց թէ լերդատապի հիւանդութիւնն անցած է գրեթէ և Ն. Սրբազնութիւն սկսած է ապաքինիլ։

Բազմաթիւ երեսփոխանք և ազգայինք երէկ նմանապէս այցելութեան գնացին Ն. Սրբազնութեան։

Սամաթիոյ Դպրոցի Դրասիրական ընկերութիւնք ժամանակէ մ'ի վեր դադարեալ վիճակի մէջ գտնուելով, իր գոյից դրամական մասն երկու վաճառականներու քով շահու դրուած էր. Այս օրերս ընկերութեան գլխաւոր անդամք խորհրդակցելով, յիշեալ գումարէն 100 ոսկին Հիւանդանոցի վերաշինութեան յատկացուցած եւ Պատ. Հոգաբարձութեան յանձնած են, և մնացեալն, իբր վեց ոսկի, Գալֆայեան Որբանոցին յատկացուցած են։

. .

Առաջիկայ չորեքշաբթի առաւօտ Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութիւնն և Վսեմ. Արիֆ էֆէնտի Ոնճեան Հիւանդանոց պիտի երթան նոր սկսուելիք շինութեանց վրայ ընդհանուր խորհրդակցութիւն մը կատարելու։

Կարնոյ 1859ի մեծ երկրաշարժին՝ քաղաքին Ս. Աստուածածնայ հոյակապ կամարներուն վրայ ճեղքուածներ գոյացած էին որք ժամանակին հետ ու թեթեւ երկրաշարժից պատճառաւ հետզհետէ մեծնալով ու տարածուելով, եկեղեցւոյ կամարն յայտ վտանգալից վիճակի մը մատնուած է այսօր. Գեր. Օրմանեան Սրբազան իր ժամանակին նշմարելով սպառնացող վտանգն, եկեղեցւոյն վերանորոգութեան յատակագիծը պատրաստել տրուած էր տեղացի երկու երկրաչափներու ձեռամբ. 1889ին, Կարնոյ գաւառական երեսփ. Ժողովը լուրջ ուշադրութեան առարկայ ընելով այս խնդիրը, յանձնաժողով մը կազմեց որպէս զի տեղւոյն Քաղ. Ժողովոյն աջակցութեամբ պէտք եղածն ի գործ դնէ. Այդ երկու մարմինք Օրմանեան Սրբազանին ղրկած էին, ի Կ. Պոլիս, նախապէս պատրաստել յատակագիծն ու յարակից տեղեկագիր մը որուն համաձայն գտնուած էր ճարտարապետ Յովսեփ էֆ. Ազնաւոր, առ որ դիմած էր Կարնոյ նախորդ առաջնորդը. Սակայն, միենոյն ժամանակ թէ՛ տեղացի փորձառու վարպետներ և թէ՛ Երզնկայէն ու Բաբերդէն յատկապէս Կարին կոչուած խալֆաներ քննելով եկեղեցւոյն շինուածը, վտանգին ծանրութիւնն հաստատելով հանդերձ, տարակարծիք գտնուած էին. Յանձնաժողովը՝ նկատելով խնդրոյն ծանրակշիռ հանգամանքն ու ապագայ պատասխանատուութեան ծանրութիւնն, որոշած է Կ. Պոլսէն գործնական հմտութիւն ունեցող ճարտարապետ մը տանիլ ի Կարին. Այս նպատակաւ, տեղւոյն Քաղ. Ժողովը պաշտօնագիր մը ուղղելով առ նորընտիր առաջնորդն, Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. վրդ. Իւթիւճեան, խնդրած է որ վերայիշեալ ծրագիրն ու տեղեկագիրն ներկայէ մայրաքաղաքիս հայ և օտարազգի նշանաւոր ճարտարապետաց կարծեաց, ու անոնց խորհրդով ճարտարապետ մը որոշէ իր հետ Կարին տանելու համար։

Սոյն շինութեան ծախուց գումարը 3000 ոսկի կը հաշուուի։

Տիկին Նեկտար Ասպետուհի Զանդ ի Փարիզ գտնուած ատեն փափաքելով Ազգային Հիւանդանոցի նուիրել Կ. Պոլիս Ասատրճի Խանի մէջ իրեն սեպհական կէս բաժիններն չորս սենեկաց, ըստ օրինի Հիւանդանոցի սեպհականելու համար պէտք եղած փոխանորդագրերն ստորագրեր, և Վսեմ. Սապետ Զանդ՝ Փարիզի օսմանեան և աւստրիական դեսպանաց վաւերացնել տալով մայրաքաղաքս ղրկեր է. Սակայն, փոխանորդագիրն Հիւանդանոցի վարչական սենեակն հասած օրը Ասպետուհւոյն մահուան գոյժն ալ հասնելով, կարելի չէ եղեր օրինական գործողութիւնները կատարել՝ Հիւանդանոցի սեպհականութեանց կարգը անցունելու համար. Արդ՝ Հիւանդանոցի պատուարժան Հոգաբարձութիւնը տեղեկագրելով զայս առ Քաղաքական Ժողովն Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան՝ առաջարկած է Օգոստ. Սուլթանէն խնդրել յիշեալ չորս բաժիններուն շնորհումն ըստ փափաքանաց հանգուցեալ Ասպետուհւոյն. Անտարակոյս եմք որ եթէ ըստ արժանւոյն մատուցուի խնդիրն՝ Նորին կայսերական Վեհափառութիւնն խոկոյն կը հաճի հրամայել գործադրութիւնն. Յիշեալ չորս կէս բաժիններն 350-400 լիրա կարժեն և 35-40 լիրա տարեկան հասոյթ ունին. (Փ--Ն)

Արմաշու Դպրեվանուց տեսչութեան կողմանէ կը հաղորդուի մեզ, որ թէպէտ վերջին ատենները ինֆլուէնցա ախտը վանքին մէջ երեւցաւ, և աշակերտաց մեծ մասը վարակուեցան եւ հիւանդացան, սակայն այժմ յիշեալ ախտը թէ՛ գիւղէն և թէ՛ վանքէն հեռացած է, և բոլոր հիւանդք կատարելապէս ապաքինած են։

Միայն Ներսէսեան գիշերապահ ծերունի Մհ. Վարդան աղա Իմանեանը վախճանած է փետրուար 3ին, եւ այն ալ իր հնացեալ շնչարգելութեան հիւանդութեամբ։

Գալֆայեան Որբանոցի Տեսուչ-Մայր Երանուհի մայրապետ ժանտատենդէ բռնուած ըլլալով, երկու շաբաթէ ի վեր անկողնոյ կը ծառայէ։

ԼՍԱԵԱՆ գերդաստանն հրապարակաւ իւր ջերմ շնորհակալիքը կը յայտնէ այն ամեն ազգականաց և բարեկամաց՝ որք ներկայ գտնուելով հանգուցեալ ԳԱԲՐԻԷԼ ԷՖ. ԼՍԱԵԱՆի յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին, իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքն արտայայտեցին։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Երէկ առաւօտ Օրթագիւղի մէջ անձնասպանութիւն մը կատարուեցաւ, որ զարհուրելի տպաւորութիւն մը բրաւ ամբողջ գիւղին մէջ. Անձնասպանն էր Տիկին Մինէվվէր Եագըճեան, ամուսին Եագըճեան Յակոբ էֆէնտիի և զոքանչ Վսեմ. Աբրահամ փաշայի. Անձնասպանութիւնը կատարուած է հետեւեալ պարագայից մէջ։

Տիկին Մինէվվէր շաբաթ գիշեր բարեկամուհւոյ մը տունն այցելութեան գացած և հանգարտ երեւոյթ մը ունեցած է. Երէկ առաւօտ, սպասաւորը սովորաբար տիրուհին տեսնելու պէտք ունենալով, կը փնտռէ զինք և չգտներ. Տան զանազան կողմերը խուզարկելու պահուն, պատուհանէ մը նշմարելով որ ճեմիշի դրան մէջ կախուած մարմին մը կ'երեւի, կը խորտակէ այդ դուռն և ահռելի տեսարան մը կը պարզուի իր աչքին. Տիկին Մինէվվէր դրան հօրիզոնական գերանէն կախուած էր սպիտակ ժապաւէնով մը. Դէմքը այլայլած չէր բնաւ. Միայն վզին վրայ կապտագոյն կապուտութիւն մը կար. Ոտքին տակ գըլորուած կը մնար աթոռ մը և կ'երեւի թէ անոր վրայ ելլելով ի գործ դրած էր իր եղերական խորհուրդը. Սպասաւորը կը փութայ վար առնուլ հեգ կնոջ մարմինն և անմիջապէս իմաց կուտայ տնեցւոց որք կուգան կը հասնին. Անձնասպան տիկնոջ տարաբաղդ ամուսնոյն ու զաւկին յուսահատութիւնն աննկարագրելի է. Տոքթ. Միքճեան որ կոչուած էր փութով, կը հասնի և կենդանութեան հետք մը գտնելու յուսով արհեստին բոլոր միջոցներն ի գործ դնելէ յետոյ կը յայտարարէ թէ անձնասպանը կէս ժամէ ի վեր մեռած էր արդէն. Այս ցաւալի դէպք իմաց կը տրուի եկեղեցւոյն և միենոյն ժամանակ ոստիկանութեան. Ոստիկանութեան պաշտօնեայք կուգան և պէտք եղած օրինական քննութիւնները կատարելէ յետոյ իրողութիւնը կը տեղեկագրեն Պէշիքթաշի ոստիկանութեան, ուստից կը հաղորդուի ի Կայսերն Սէրայ.

Այս անձնասպանութեան պարագայք Օրթագիւղի եկեղեցւոյն կողմէ տեղեկագրուած են ի Պատրիարքարան.

Անձնասպան տիկնոջ մարմինն իւր տան մէջ կը մնար մինչեւ այս առաւօտ, սպասելով Բերայի կառավարչութեան թէզքէրին գալստեան և Ազգ. Պատրիարքարանէ տրուելիք հրահանգին։

Տիկին Մինէվվէր ժամանակէ մը հետէ սեւամաղձութեան մը մատնուած էր, որ հետզհետէ սաստկանալով՝ զինքը մղած է անգիտակցաբար այս տխուր վախճանին դիմելու. Վերջին օրերս քանիցս յայտարարած էր թէ կեանքէն ձանձրացած ըլլալով, կ'ուզէ վերջ տալ իր կենաց։

Տարաբաղդ տիկնոջ մահն ընդհանուր վիշտ պատճառած է բոլոր զինքը ճանչցողներուն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՇԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Տնտեսական Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

1. Նոր գիւղի եկեղեցւոյ Սնտուկի մատակարարութեան միամեայ հաշուեցոյցն՝ 1889 յունուար 1է մինչ ցվերջ դեկտեմբերի նոյն տարւոյ, և

2. Փուրուշչէմէի եկեղեցւոյ սնտուկի մատակարարութեան վեցամսեայ հաշուեցոյցն՝ 1889 յուլիս 1է մինչ ցվերջ Դեկտեմբերի նոյն տարւոյ, ըստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ ներկայացուած և անոնց յար և նման մէկ մէկ օրինակն իրենց Թաղի եկեղեցեաց բակը կախուած են ի տես Թաղեցւոց։

Տնտես. Խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ Թաղից պատուարժան ազգայնոց, որ իրենց Թաղի վերաբերեալ հաշուեցոյցին վրայ՝ եթէ որ եւ է դիտողութիւն կամ բողոք ունին, թուականէս մինչեւ 21 օր պայմանաժամու մէջ գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ։

Սոյն պայմանաժամին լրումէն յետոյ՝ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Հիճազի Նահանգին կուսակալ անուանեցաւ Հագգը փաշա, նախկին կուսակալ Պրուսայի։

Միթիլլինի կառավարիչ անուանեցաւ Ապտիւլ-Վէհապ փաշա, նախկին խորհրդական Կրէտէի Նահանգին։

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան առողջապահական ճիւղին առաջին քարտուղար Լոստ էֆէնտիի.

Սալիսէի աստիճան՝ Ալյորնի վերաքննիչ ատենին պատժական ու հաշտարար ճիւղերուն առաջին քարտուղար Եուսուֆ Բեհաժիլ էֆէնտիի և նոյն դատարանի Հուգուգի ճիւղին օգնական անդամ Մահմուտ Ճէմիլ էֆէնտիի.

Սալիսէի աստիճան՝ Պէնկազիի նախնական դատարանին առաջին քարտուղար Մէհմէտ Թէվֆիք էֆէնտիի և Կիւմիւշխանէի ու Լազիստանի նախկին ընդհանուր դատախազի օգնական Լսատ պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ երկրորդական վարժարանաց վարչութեան արձանագրիչ պաշտօնեայ Հաճի Սաիփ էֆէնտիի, Պերլինի համալսարանին ուսուցիչներէն Տր. Պ. Թիմանի և Վիէննայի համալսարանին ուսուցիչներէն Տր. Պ. Բիրիէի։

ՎՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Ելմտական Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշայի հիւանդութիւնն օր ըստ օրէ բարուքելու վրայ է և կը յուսացուի որ Ն. Վսեմութիւն կատարելապէս ապաքինի ի մօտոյ։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նըստին։

Ելմտական Նախարարութեան խորհրդական Նազիֆ պէյ, որ Վսեմ. Յակոբ փաշայի հիւանդութեան պատճառաւ կը վարէ նոյն Նախարարութեան ընթացիկ գործերն, շաբաթ օրը Մեծ-Եպարքոսին կողմէ Բ. Դուռ կոչուելով, ստացաւ Ն. Բարձրութեան ինչ ինչ հրամանները։

ԽՄԹԻԵԱԶԻ ՇՔԱԴՐԱՄ

Վեհ. Սուլթանն Խմթիեազ պատուանշանի ոսկի շքադրամը շնորհած է Թօփգաբուի պալատան պահապան զօրաց հազարապետ Րիզա պէյ։

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Շաբաթ գիշեր կայս. պալատան Շալէ քէօշկին մէջ շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խանի։

Պարսկական դեսպանը թէ՛ հացկերոյթի պահուն և թէ՛ յետոյ արժանացաւ Վեհ. Սուլթանի մասնաւոր մեծարանաց. Հացկերոյթն սկսաւ ժամ կէսին և աւարտեցաւ ժամ 3ին. Կայս. պալատան նուագածուաց խումբն անընդհատ նուագեց հացկերոյթի պահուն։

Հացկերոյթին ներկայ գտնուեցան նաեւ Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշա, Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշա, Դատական նախարար Ճէվտէթ փաշա, Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշա, Արքունեաց հրամանատար Օսման փաշա, կայս. պալատան առաջին քարտուղար Սիւրէյյա փաշա, արարողապետ Մինիր փաշա, Հիճազի կուսակալ Հագգը փաշա, Ֆուատ փաշա, Մավրոյէնի փաշա, Տրէյսէ փաշա, Միւզիւրիս փաշա, առաջին սենեկապետ Օսման պէյ, կայս. առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշա, պարսկական դեսպանատան խորհրդական Ճէվատ խան, առաջին թարգման Արթաքի խան Նէվրուզ, կայս. թիկնապահ Րիզա փաշա, Ահմէտ Ալի փաշա, Հալէ փաշա և այլ պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարք։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Ռումանական կառավարութիւնը Ռումանական Թագ պատուանշանի մեծ ժապաւէնը նուիրած է կայս. պալատան բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն Ֆաթրի պէյի։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ

Ըստ տեղեկութեանց Սապահի, Դատական և Կրօնական գործոց նախարարութիւնը Յունաց Պատրիարքարանին հաղորդած է կայս. կառավարութեան մէկ որոշումն որուն համեմատ առանց Կրթական Նախարարութեան պաշտօնական արտօնութեան թէ՛ ի մայրաքաղաքիս և թէ ի գաւառս Սիլլօգոս անուն կրթական ակումբներ չը պիտի կազմուին ինչպէս նաև յունաց վարժարաններու ի նպաստ թատրական ներկայացումներ չ'պիտի տրուին և վիճակահանութիւններ չպիտի ըլլան։

Յունաց Ամեն. Պատրիարքը կառավարական այս հրամանն հաղորդելով կրօնական պետերու, յանձնարարած է ըստ այնմ գործել։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Պարսից դեսպանատունը խնդրած է Բ. Դռնէն որպէս զի Պարսկաստանէն եկող ուղեւորաց համար դրուած քարանթինան վերցուի, ըստ որում քոլերայի հետքերը բոլորովին անհետացած են։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԴԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ

Իտալիոյ գահաժառանգ իշխանն այս հինգշաբթի օր Յունաստանէն Իզմիր հասեր է Սավօյա զրահանաւով. Ն. Բարձրութիւն երկու օր Իզմիր պիտի մնայ և պիտի այցելէ Եփեսոսի աւերակներն. Իշխանը Իզմիրէն Սելանիկ պիտի երթայ ուր կը հասնի այսօր, և վաղը Պէլկրատ կ'ուղեւորի։

ՕՍՄ. ՌԷԺԻՆ

Ելմտական Նախարարութեան և Ծխախոտի Ռէժիին միջեւ բանակցութիւնք կը կատարուին մեծագումար կանխավճարի մը համար զոր Ռէժին պիտի ընէ Մալիէին։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Սապահ կ'իմանայ թէ ընկերութիւն մը կազմուելու վրայ է, որ կայս. կառավարութենէն մենաշնորհ պիտի խնդրէ երկաթուղւոյ գիծ մը հաստատելու համար Անթալիայէ ի Պուրտուր և անտի ի Գոնիա։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Թուրքիոյ և Գերմանիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն առթիւ խառն յանձնաժողովին կողմէ կատարուած բանակցութիւնք աւարտած ըլլալով, Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը խնդիրը պիտի մատուցանէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՆՈՒԷՐ

Գերմանիոյ կայսեր կողմէ Վեհ. Սուլթանին նուիրեալ չորս երիվարներն ու մէկ նժոյգը մայրաքաղաքս բերուած են Բլոչքով զօրավարին միջոցաւ։

ԲԱԹՈՒՄԻ ՏՈՒՐՔԸ

Նախարարաց Խորհուրդն, որ կը քննէր Բաթումի տրոց գործադրութեան կանոնագրին առթիւ պատրաստուած ծրագիրը, Արտաքին գործոց նախարարութեան վերադարձուցած է զայն, ինչ ինչ կէտերը վերստին քննելու համար։ Այն խառն յանձնաժողովն, որ այդ ծրագիրը պատրաստած էր, ձեռնարկած է այդ քննութեանց։

ԿՈՎԿԱՍՑԻ ԻՍԼԱՄ ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ

Կովկասէն Թուրքիա գաղթելու փափաք յայտնող 24,000 տնուոր իսլամաց բնակութիւն հաստատելու միջոցներուն վրայ խորհրդակցելու պաշտօնով կազմեալ յանձնաժողովն, ընդ նախագահութեամբ Դատական նախարար Վսեմ. Ճէվտէթ փաշայի, նախընթաց օր ի Նիստ գումարեցաւ ի Ներկայութեան այն ռուս զօրավարին՝ որ այդ խնդրոյն համար յատկապէս մայրաքաղաքս եկած է. Յանձնաժողովին զոր կը կազմեն Եվգաֆի Նախարար Րիզա փաշա և Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշա, իւր ներկայութեան կոչեց Ներքին գործոց նախարարութեան քարտուղարներէն Ֆուատ պէյն և տեղեկութիւններ առաւ այդ գաղթականաց զետեղման եղանակին նկատմամբ. Ֆուատ պէյ քարտուղարի պաշտօն վարած է այն յանձնաժողովին մէջ, որ Վեհ. Սուլթանին նախագահութեամբ կազմուած էր Արեւելեան Րումէլիէ ու Պուլկարիայէ գաղթող իսլամաց զետեղման համար։

Յանձնաժողովը փութով առաջ կը տանի իւր խորհրդակցութիւնները, զի ռուսիացի զօրավարը Կիէֆի զօրաբաժնին սպայակոյտի նախագահ անուանուած ըլլալով, ի մօտոյ պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿ

Յառաջիկայ հինգշաբթի առաւօտ Առեւտրական եւ Հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնատան մէջ կը գումարին այն ընտրողներ որք պիտի կատարեն Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկէն հրաժարեալ անդամոց յաջորդները. Կազմական կանոնագրի 3րդ յօդուածին համաձայն, այս ընտրութիւն կը կատարուի ձեռամբ քսան ընտրողաց որոց տասը կ'անուանուին Առեւտրական Վսեմ. Նախարարէն կողմէ և տասը վաճառականաց ու սեղանաւորաց դասուն կողմէ։

Վսեմ. Նախարարին կողմէ նշանակուած տասն ընտրողներն են.

Օսմ. կայս. Պանքան, Քրէտի Ժէնէրալ Օթօման, Սօսիէթէ Ժէնէրալ դրամատունը, Էր-Ալիզատէ Հաճի Աճմէտ էֆէնտի, Թանթավի-Զատէ Հալէթ պէյ, Պ. Ժօրժ Սէֆաստօփուլօ, Սինեքերիմ էֆէնտի Մանուկեան, Շէրիֆ Ալի էֆէնտի, Մանուկ էֆէնտի Արսլանեան, Պ. Մօս տը Թօյէտօ.

Իսկ վաճառականաց ու սեղանաւորաց ժողովոյն կողմէ ընտրեալ վեց ընտրողներն են.

Արիստակէս էֆէնտի Ազարեան, Ֆէյզի պէյ, Եէնիփինեա Տիմիթրաքի էֆէնտի, Պ. Պ. Քազանովա, Հաճօբուլօ, Ժօզէֆ Լէվի, Սիլվէն Միլ, Մէհմէտ Ազուլ էֆէնտի, Սիւլէյման Սիւպայի էֆէնտի, Տ. Կիւմիւշկերտան էֆէնտի.

Վերոյիշեալ քսան ընտրողք մարտ 1/13 հինգշաբթի օրը Առեւտր. Վսեմ. Նախարարին նախագահութեան ներքեւ ի Նիստ գումարուելով, պիտի ընտրեն այն տասն ընտրողներ որք պիտի յաջորդեն ըստ օրինի հրաժարելոց. ([illegible])

ՍԸՐ Ֆ. ՍՄԱՅԹԻ ՅԻՇԱՏԱԿԸ

Հանգուցեալ Սըր Ֆ. Սմայթի բարեկամներէն քսան անձինք, մեծաւ մասամբ անգլիացի, ուրբաթ օրը գումարում մը ունեցան անգլ. դեսպանատան մէջ, ընդ նախագահութեամբ Սըր Ուիլիէմ Հուայթի. Այս գումարման նպատակն էր Սըր Ֆ. Սմայթի անուան նուիրեալ յիշատակարանի մը հաստատման միջոցները խորհիլ. Վսեմ. նախագահը քանի մը խօսքով հանգուցելոյն բարեգործութիւններն յիշելէ եւ անոր մահուան առթիւ ընդհանրապէս Կ. Պոլսոյ ժողովրդեան ու մանաւանդ անգլ. գաղթականութեան զգացած ցաւն արտայայտելէ յետոյ, առաջարկեց որ գործադիր մասնախումբ մը կազմուի կառուցանելի յիշատակարանին համար ներկայացուելիք ծրագրերը քննելու եւ հանգանակութիւն կատարելու համար. Դեսպանին սոյն առաջարկը ընդունուելով, գործադիր մասնախումբը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.

Տեարք՝
Ժօզէֆ Ազարեան
Էտի Տըվօ
Սըր Հ. Ֆառուէլ
Բ. Ստէֆանովիչ
Հ. Րէնչ

Յետոյ նախագահն առաջարկեց որ այս մասնախումբ արտօնեալ ըլլայ իրեն օգնական անդամներ ընտրելու. Այս առաջարկ եւս ընդունուեցաւ։

Ներկայից միջեւ կարծեաց փոխանակութենէ մը յետոյ, որոշուեցաւ որ այս նպատակաւ հանգանակելի գումարով հիմնուի հաստատութիւն մը որ Տր. Մէլինճէնի ակնաբուժական հիւանդանոցին մասն կազմէ. Այս առթիւ Սըր Ո. Հուայթ ըսաւ թէ հանգուցելոյն մեծագոյն փափագներէն մին էր նպաստել այդ հիւանդանոցին և թէ մեռնելէն երկու օր առաջ Սըր Ֆ. Սմայթ ըսած էր իրեն (դեսպանին) թէ հանգանակութեան մը գլուխ պիտի անցնի այդ նպատակաւ։

Յետ այս որոշման, ժողովը շնորհակալութեան քուէ տուաւ Սըր Ո. Հուայթի. Ապա, գործադիր մասնախումբը նիստ ըրաւ Պ. Տըվօյի նախագահութեամբ, եւ իրեն օգնական անդամ ընտրեց Տր. ըՍ. գէքուլին եւ Լ. Հէրըլտի տէր և տնօրէն Պ. Հուիթէյքըրը. Մասնախմբի յաջորդ նիստը տեղի կունենայ այս օր Պ. Տըվօյի տան մէջ։

Տէֆթէրխանէի վարչութիւնն հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ, յանձնարարելով որ նահանգաց ու գաւառաց իտարէի ժողովներու մէջ, երբ Թափուի վերաբերեալ խնդրոյ մը առթիւ խորհրդակցութիւն կատարուի, նահանգաց մէջ Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայք եւ գաւառաց մէջ ալ Թափուի քարտուղարք ներկայ գտնուին եւ մասնակցին խորհրդակցութեանց։

—Քաղաքապետութիւնը պայմանագրութիւն կնքած է Տէրքոսեան ջրի ընկերութեան հետ, որպէս զի ամառը Տէրքոսի ջրով ոռոգուին մայրաքաղաքիս փողոցները։

—Անցեալ չորեքշաբթի ու հինգշաբթի օրերը Գասթամունիի նահանգին ու շրջակայից մէջ առատ ձիւն տեղացեր է։

—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին խորհրդական Շէֆգաթի էֆէնտի բոլորովին ապաքինած ըլլալով, սկսած է յաճախել իր պաշտօնատեղին։

—Սելանիկէն կը գրեն թէ Ֆրանսացի կին մը՝ "սըրի տիկին կայսեա"՝ անձնասպան եղեր է, բաւական քանակութեամբ թոյն կուլելով. Թէպէտ շատ ջանքեր եղեր են թոյնին ազդեցութիւնը կասեցնելու համար, սակայն Ֆրանսուհին չէ ուզեր դեղթափ առնել, ուստի կինը մեռեր է սոսկալի տանջանաց մէջ։

—Քաղաքապետութիւնն, ըստ տեղեկագրոյ իւր Ժողովոյ անդամ Տոքթ. Հիւսնի փաշայի, հրահանգ ուղղած է Թաղապետական շրջանակաց որ փողոցաւէ մեռնողներու ոչ միայն հագուստն, այլ անկողինը, սենեկին մէջ գտնուած բոլոր կահ կարասիքը մաքրուին եռացող ջուրով և հականեխական միջոցներով, զի հաստատուած է թէ փողոցաւի մեքրոպը երկար ատեն մնայ հիւանդին սենեկին մէջ.

—Սանեայէն կը գրեն առ Թ-րք թէ տեղւոյն դատարանաց մէջ գործածելի լեզուին համար ծագած խնդիրն, որ եւրոպական ու հելլենական լրագրաց մէջ եւս արձագանք գտած էր տարբեր գոյնով, բնաւ գոյութիւն չունի. Մէկ քանի փաստաբանք թէեւ աղերսագրով մը խնդրած էին յունարէն լեզուի գործածութիւնը, սակայն տեղական կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներու շնորհիւ, դատարանաց մէջ միայն թուրքերէն լեզուն կը գործածուի ըստ առաջնոյն.

—Զմիւռնիոյ երեւելիներէն Եաշեա Հայաթի փաշա խնդրած է կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութենէն տարեկան երեք հազար ֆրանք վարձով իրեն յանձնել Զմիւռնիոյ քարափին վրայ բանող Թրամվէյի գիծը։

—Երեք զինուորական վարժարանին պաշտօնէից ու դասատուաց մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարուեցաւ. Այս օրեր ևս պիտի վճարուի միւս վարժարաններու պաշտօնէից ամսաթոշակները։

—Վճառեկ ատենի անդամներէն Հիլմի էֆէնտի ի մօտոյ Ադրիանուպոլիս պիտի ուղեւորի քննելու համար այդ նահանգին ու շրջակայից դատական գործերը։

—Սեբաստիոյ Ս ւ Շէհրի գաւառին մէջ գտնուած արծաթախառն կապարի հանքի մը շահագործման մենաշնորհն ըստացող անձին անունն է Անդրանիկ էֆ. Վարդանեան և ոչ թէ Արմենակ էֆ., որպէս հրատարակուած էր սխալմամբ։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր՝
ԼԱ ՔԱՆԵՕԹ (LA CAGNOTTE)
օբէրա վօտվիլ 5 արարուածով.
Ներկայացումը պիտի սկսի
Գ---Բ ժը Բէյ կատակերգութեամբ.

ՎՐԻՊԱԿ. — Մեր հինգշաբթի աւուր թուով հրատարակեալ Տիկին Զանդի դամբանականին մէջ, սիւնակ Բ. տող 24 «մեծ փառաց տիտղոսներով» պիտի կարդացուի «սին փառաց ևլն»։

ԱԶԴ. Ազգ. ծանօթ վաճառական մը, Գաղ. լեզուի հմուտ և նոյն լեզուաւ վաճառականական թղթակցութեան փորձառական կարողութիւն ունեցող եւ տոմարակալութեան քաջավարժ աշխոյժ երիտասարդ մը կը փնտռէ. փափաքողը պէտք է դիմէ խմբագրութեանս. 343 2—5

ԱԶԴ. Ազգային դասատուաց խմբէն, Հայերէն ու Գաղղիերէնի հմուտ, վկայեալ եւ երկարատեւ փորձառութեամբ օժտեալ երիտասարդ մը, պատրաստ է, թէ ի մերձակայ գաւառս և թէ ի մայրաքաղաքիս, ազգային վարժարանաց մէջ, տեսչութեան կամ դասատուութեան պաշտօն ստանձնել.

Դիմել ի խմբագրատունն Արեւելքի.
341 344 2—3

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Սկիւտարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէքեար փողոց թիւ 9.

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները.

Նաեւ ըստ առաջնոյն Սկիւտար կը գտնուի առաւօտներն մինչ կէս օր. 47

ԱԶԴ. ԲՈՒՆԱՐՏ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Ատլաս շոգենաւը, Նաւապետ Պալով, աստ հասաւ.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Փարիզ, 8 մարտ

Քօնթուառ տ'էսքօնթի և Մետօաց ընկերութեան դատին մէջ ամբաստանութեանց ատեանը մերժեց կարգ մը բաժնետիրաց բողոքն, որք այս երկուց հաստատութեանց բոլոր վարիչներուն անխտիր դատի ենթարկումը կը պահանջէին, մինչ ընդհանուր դատախազն առանց չորսն ևեթ դատի ենթարկել բաւ համարած է.

—Գաղթային համաժողովը յանձնարարեց որ Ֆրանսական կառավարութիւնը զինուորական միջոցներ ձեռք առնու Տահոմէյի թագաւորին դէմ.

—Պ. Քառնօ հաստատեց Զօր. Իւպէռ-Բասթէքսի դէմ զինուորական խորհրդին որոշած կարգապահական վճիռը.

Վարշաւիա, 8 մարտ

Կ'ըսուի թէ Լեհաստանի կառավարիչ Կուրգօ զօրավարին ի Պետերսպուրկ ուղեւորութիւնը կապակցութիւն ունի Չարին մատուցեալ ուղեւ-

ւորութեան հետ, որ գարնան Լեհաստան երթալ կ'ուզէ, ուր Ն. վեհափառութիւն և Վլատիմիր մեծ-դուքս զինուորական մեծ մարզանաց ներկայ պիտի գտնուին։

Պելկրատ, 8 մարտ

Սերվիական ինկատ առաւ երկաթուղեաց Պետութեան կողմէ գնման համար 20 միլիոն ֆր.ի փոխառութեան ծրագիրը, զոր առաջին ընթերցմամբ քուէարկեց։

Սերվիական Նախագահ Պ. Փաշիչ, որ ի Փեթերսպուրկ կը գտնուի, Ս. Աղանսիալի պատուանշանին մեծ ժապաւէնն ստացաւ Ցարէն։

Պուքրէշ, 8 մարտ

Կառավարութիւնը ծանոյց Պերճիոյ և Իտալիոյ թէ չպիտի նորոգէ 1891 մարտ 1ին լրացող առևտրական դաշնագրերը։

Փէշթա, 8 մարտ

Կառավարական մամուլը չատ հանդարտութեամբ կը խօսի նախարարական տագնապին վրայ, ի վեր հանելով թէ տագնապը լոկ անհատական է և ընդդիմադիր կուսակցութիւնը ա և է օգուտ չպիտի քաղէ անկէ։ Պ. Թիծայի յաջորդը պիտի պահէ ազատական ուղղութիւնը։ Նոր նախարարութիւնն հաւանօրէն մարտ 15ին պիտի ներկայանայ։ Էքսթրէմ-լրագրերն խօսքին նայելով, Խոզէֆ Զիչի կոմսը ներքին գործոց նախարար պիտի անուանի փոխանակ Թէլէքի կոմսին որ երկրագործական նախարարութիւնը պիտի ստանձնէ, փոխանակ Սաբարի կոմսին, որ նախարարապետ պիտի ըլլայ։ Թագաւոր-Կայսրն ունկնդրութիւն շնորհեց Սաբարի կոմսին։

Հռոմ, 8 մարտ

Օսմանեան դեսպան Զիհա պէյ այսօր իւր յանձնարարագրերը մատոյց Թագաւորին։

Թագաւորն ապա ընդունեց զօրավար Իզզէթ փաշան, որ չորս արաբական նժոյգ ընծայեց նմա յանուն Վեհ. Սուլթանին։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Փարիզ, 9 մարտ

Երեսփ. ժողովոյն մէջ, Պ. Տըլանքլ Նախարարութեան հարցում մ'ուղղեց արևմտեան Ափրիկէի «Գերեաց ծովեզրին» կացութեան վրայ և ֆրանսական հպատակաց պաշտպանութեան համար ձեռք առնուած միջոցներուն վրայ։ Ծովային նախարարութեան խորհրդական Պ. Էթիէն պատասխանեց թէ Տահոմէի թագաւորը կը մերժէ նախկին դաշնագրերն և ֆրանսական թեւարկութիւնը ճանչել չուզեր։ Ֆրանսական հողին վրայ յարձակած բայց ետ մղուած է։ Պ. Էթիէն յարեց թէ աւելի ազդեցիկ միջոցներ պէտք է ձեռք առնել յարգել տալու համար հանրապետական դրօշը Տահոմէի թագաւորին, եթէ գոհացում չտայ Հանրապետութեան,

—Պ. Բանօ ստորագրեց Պ. Պիրյոյի անուանումը իբրև Հռոմայ դեսպան։

Փէշթա, 9 մարտ

Նէփէր սալոյ կը համարի թէ կոմս Սաբարի նոր նախարարութիւն մը կազմելու պիտի կոչուի, իբրև յաջորդ Թիծա կոմսին։ Անկախ կուսակցութիւնն իւր տեսութիւնն անփոփոխ կը պահէ բնիկութեան օրէնքին վերակազմութեան մասին, և նոր նախարարութեան ալ ընդդէմ պիտի չարժի, եթէ չհաւանի իւր տեսութեան։

Վիեննա, 9 մարտ

Ելմտացոյցի յանձնաժողովին մէջ, Նախարարն յայտարարեց թէ Աւստրօ-Հունգարական Լոյտը խնդրած է կառավարութենէն աւելցնել իրեն տրուած նպաստն, ի մէջ այլ առաւելութեանց առաջարկելով ընդարձակել իւր շոգենաւային երթևեկներն Արևելից մէջ։ Նախարարն յարեց թէ կառավարութիւնն անպատեհ չէ այդ խնդրանաց, պիտի համաձայնի մաճառ կառավարութեան հետ և յետոյ պիտի սկսի բանակցիլ Լոյտին հետ։

Բեդրսպուրկ, 9 մարտ

Նովէյէ Վրեմիա կ'իմանայ թէ ծովային նախարարութեան խորհուրդն որոշեր է կայսեր առաջարկել նաւային զօրաց երեք նոր բաժիններու կազմութիւնն, որոց մին Սև ծովու սահմանեալ է, իսկ միւս երկուքը Պալթիկեան ծովուն մէջ պիտի գործածուին։

—Ջարն այսօր ընդունեց Սերպիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն Նախագահ Պ. Բաւիչ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 26 փետրուար

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մարտ. Ա. Սէրի		19 38 1/2
Պօրսայի գոցուելէն վերջ	»	19 38 1/4
Բօրսայի մէջ	»	19 38
Առաւօտուն բացուելու	»	19 38
Կէս օրին	»	19 38 1/2

ԻՍԹԻԳՐԱՃԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	48 20
Այս առաւօտ	48 20
Կէս օր	48 20

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	49

» B. »		24 20
» C. »		20 10

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգ. Լ.	4 25
Գրէտի Ժէնէրալ	Օսմ. »	8 26
Պանք տը Գօնս.	» »	7 15
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	4 35
Թրամվէյ	» »	477 1/2
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	70 1/2
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	— —
Բաժնեթուղթ Լավրիօնի	Գ. Կ.	119

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՆԵՐ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 25
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Իմփէրիալ	»	90 10
Գրիմնց	»	51 10
Րուպլի թղթադրամ	»	8 37
» արծաթ	»	76 20
Մէճ. արծաթ (տուրք)	»	108 29
Վեցնոց	»	103 20
Հինգնոց	»	103 20
Մէթալիք	»	101
Թասֆիյէ	»	9

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ձեր երեկի փետր. 22ի թուով յօդուած մը հրատարակած էիք, որուն վերնագիրն էր «Մուրացիկ մայրն և աղջիկը»։

Բնական է թէ մարդ մը իւր գրութենէն կը ճանչցուի, մենք ալ խղճի մտօք կը վկայեմք թէ, յօդուածագիրն Հրանդ խիստ զգայուն և ազնիւ սիրտ կրող երիտասարդ մ'ըլլալ պէտք է և իւր գրութիւնն ալ նոյնը կրնայ ապացուցանել, բայց կը ցաւինք որ Հրանդ մի քահանայի անխղճութիւնն հրապարակաւ դատապարտելի ցոյց տուած պահուն, որ արդարև արժանի է, եթէ երբեք ճշմարիտ է, միւս կողմանէ բացառութիւնն յարգելով ընդհանուր քահանայից պատւոյն չէ խնայած, իբր թէ ամենքն ալ աղքատին՝ նմանութեամբ պանդխտին ցաւոց և տառապանաց դէմ անզգայ սիրտ մը կը կրեն, խղճի, օրինաց և մարդկութեան դէմ պանդուխտը կը կեղեքեն և քահանայական սրբազան պարտուց հակառակ, աղքատ պանդխտին վիրաւոր սիրտն ամոքելու տեղ, զանի կեղեքելու ձեռք կը կարկառեն։

Հրանդի սիրտը քահանայի մը չահախնդրութիւնն՝ եթէ երբեք պատահած է, յուզեր է, և ուզեր է ծանր քար մը զարնել ճակտին, բայց ի՞նչ օգուտ որ խնդիրը մթութեան մէջ թողլով, յանցաւորը յատենի Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր եւ սրբազնումար կրօնական ժողովոյ պատժելու տեղ, ամենուն ալ մէկ ջրով լուացեր է։

Հրանդ աւելեօք մը և խղճի բուռն զգացմամբ գրելով ուզած է աղէկ գործ մը կատարել, բայց եթէ չենք սխալիր, իւր վերջաբանութեան մէջ այդ քահանային չափ եւ անկէ աւելի մեծ մեղք մը գործած է, որդի քահանաներն ալ ամբողջովին հին քահանայից հակապատկերն ցոյց տալով։

Վերջապէս մենք Հրանդ սիրելով, կը յորդորենք զինքը որ մասնաւոր մը մեղքն ընդհանուրի չը վերածէ։

Մնամ [illegible]

1890 փետր. 23 — ՔԱՀԱՆԱՅ ՄԸ
ի Գատը-գիւղ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԵԴԵՍԻԱ, 24 յունուար

Գրեթէ երկու ամիս առաջ, երբ տեղւոյս Սրբազան Առաջնորդն կը հրաժարէր յիւր պաշտօնէ, Գաւառական Վարչութիւնը, Ն. Գերապատուութիւնը քանի մը շաբաթէն յիւր աթոռ վերադարձնելու յուսով, այս հրաժարականի մասին լռութիւն պահեց հանդէպ Ազգ. Պատրիարքարանի։

Այս անգամ սակայն Գաւառական Երեսփոխանական ժողովն՝ նկատելով որ Մխիթարեան Սրբազան իւր վերադարձի մասին եղած ամէն ջանք ապարդիւն թողլով նոյն ազդութեամբ կը պնդէ ցարդ հրաժարականին վրայ, որոշեց Մխիթարեան Սրբազանի հրաժարման խնդիրը տեղեկագրել յԱզգ. Պատրիարքարան եւ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հօր բարձր միջնորդութիւնը խնդրել ի բարձումն այս հրաժարականի խնդրոյն դժուարութեանց։

Այս մասին Գաւառ. Երես. եւ Վարչական ժողովոց կողմէ պատրաստեալ պաշտօնագիրք՝ կը յուղարկուին այս աւուր Սուրհանդակաւ, և կը յուսանք որ պաշտօնական մարմնոց եւ ժողովրդեան միահամուռ բաղձանաց համաձայնող արդիւնք յառաջ կը բերեն։

—Վերջերս հաստատեալ գիշերային խիստ հսկողութեանց եւ ծպտեալ ոստիկանաց շրջագայութեանց շնորհիւ՝ այս անգամ ձերբակալուելով բանտարկեցան 10է աւելի սրիկայք կամ արդարութեան ձեռքէն փախած յանցապարտներ։

—Տեղւոյս Վալի Լիվա Նէճիպ փաշան, այս անգամ երկրորդ այցելութիւն մ'ալ տալով Գեր. Մխիթարեան Սրբազանին՝ որ կը գտնուի Ս. Սարգսի Վանքը, մտերմական յօժ սիրալիր եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Գեր. հետ։

Վալիի զինուորականին՝ կառուցոյ չինութեանց եւ հասարակաց ապահովութեան համար ի գործ դրած գիշերային հսկողութեանց եռանդուն ջանքերը՝ կը գնահատուին յամենուստ, և ընդհանուր գոհունակութիւն կը պատճառեն։

—Ս. Սարգսի Վանքին մէջ՝ Տ. Խորէն Մխիթարեան Սրբազանի ծախիւք՝ շինութեանը ձեռնարկուած եռայարկ կամ եռադմէթ ճաշակաւոր հոյակապ փանդաղատանն աւարտեցաւ անցեալ շաբթու։

—Կարմնեշ հայկական գեղջ դպրոցն՝ տիրող կուսակցական խլրտմանց հետևանք եղող ցաւալի անտարբերութեան պատճառաւ՝ ամիսներէ ի վեր դարձեալ փակուած կը մնայ, մինչդեռ գիւղին բողոքականք՝ (բազկացեալ հազիւ 7—8 տուն աղքատիկ ընտանիքէ) կը յաջողին միշտ կանոնաւորապէս շարունակել իրենց գիւղական երկսեռ Նախակրթարանը։

Կը թուի թէ գիւղին երիտասարդութիւնն՝ յառաջընթացութեամբ տարիներէ ի վեր անդ հաստատեալ Ո----մ----էրոյ ընկերութեան՝ որպէս ակնկալելի էր, տեղւոյն Ծծ----րնէրէն աւելի մօրմոք կ'ըզգայ դպրոցական այս ձախող կացութեան վրայ, զի լուրջ ջանքեր կ'ընէ այս օրերս վերաբանալու զայն։

—Ցունուար՝ մերձ իւր փախճանին՝ մեղմեց զգալաբար ժամանակէ մ'ի վեր տիրող ձմեռնային ցրտաշունչ օդը, ում յաջորդած է այժմ մեղկ եւ հաճելի եղանակ մը, իբրեւ նախընթաց՝ մերձաւոր գարնային հեշտաբոյր աւուրց։

Տեղացի մամիկներ՝ արդէն աւանդաբար կ'ասեն յայտ իրաւամբ, «Օրիկ մի Տօնէն ըվեր, ոչ հրզար Վարդեվառէն»։ (այսինքն՝—Նախամեծար է մի օր յետ Ծննդեան Տօնի՝ իբրև օր գարնային, քան հազարն յետ Վարդավառի՝ որք կը համարուին աւուրք աշնային)։

Գ. Կ. Ո.

ՊԱՂՏԱՏ, 1 փետր.

Թուէս գրեթէ մի ամիս առաջ դէպք մը պատահեցաւ տեղս որ հայ վաճառականութեան պատիւ չբերեր։ Թիֆլիզցի Թովմաս Շաթինոֆ անուամբ մի հայ վաճառական տեղս եկաւ վեց ամիսէ ի վեր, իբր թէ իւր գործակատարին հետ իւր մի քանի տարւոյ հաշիւը կարգադրելու։ Բայց զարմանալի խորամանկութեամբ չորս ամիսէ ի վեր հէզվալներ կը ծախէր իւր ընկերոջ վրայ, Ռաֆայէլօֆ, ի Մարսէյլ, և այդ հէզվալներու սակով, ասէ չուշմա, բուրդ և աղմէ առնելով դարձեալ անոր կը ղրկէր։ Ասկէ գրեթէ մի ամիս առաջ Պասրա երթալու և անկէ ապրանք առնելու պատրուակաւ. Պասրայէն նաւ կը մտնէ և անտի ի Պուշիր և այլ եւս անյայտ կ'ըլլայ։ Միեւնոյն ժամանակ իւր ընկերն ալ Մարսէյլէն կը փախչի, առանց վճարելու իւր վրայ առնուած հէզվալներն։ Պաղտատէն առնուած հէզվալներն 63,124 Ֆրանք կը հաշուին։ Արդէն տեղւոյս ռուսական հիւպատոսին իմաց տրուելով կը փնտռեն երկու ընկերներն ամենուրեք։

—Հայաստանեայց եկեղեցւոյ Հայրապետք խառնւ արգիլած են ամուսնութիւնը մինչեւ եօթը պորտ, բայց Պաղտատու Հայրապետներն արդէն 25 տարիէ ի վեր, վերցուցեր են այդ արգելք երկու պատճառաւ, նախ՝ տեղւոյս հայերն, որ 110 տուն կը հաշուին, իբր թէ դժուարութիւն կը կրեն աղջիկ գտնել իրենց ազգականներէն դուրս։ Երկրորդ՝ իրենց աղջիկներն օտարաց տալով, չըլլայ որ կտակային խնդիրներ յարուցուին։ (մինչդեռ այդ տեսակ խնդիրներ, կրնամ ըսել ուրիշ ամեն տեղէն աւելի տեղս կը գտնըւին)։ Գրութեանս պատճառ եղան, այս տարւոյ մէջ պատահած երեք ամուսնութիւնք, որք ոչ թէ եօթը, այլ... երեք պորտ են։ Բանի որ եօթը երեքի իջաւ, ըսել է օր մըն ալ մէկի կ'իջնէ։ Կրօն. ժողովոյ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս օրինական զեղծմանց վրայ։

—Այս օրերս սեւ, բայց քրիստոնեայ պառաւ կին մը, Տէութէքիլ անուամբ, ի կենդանութեան տեղւոյս Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ կտակեց իւր ունեցած 100 ոսկին, որ կը գտնուի այժմ Ցովհաննէս Էֆ. Մ. Աղէքսանդրեանցի քով։ Ասով բատ խնդրոյ կտակարար կնոջ իւր մեռնելէն ետքը վերոյիշեալ Եկեղեցին պիտի ձեռնհասուի։

—Ցեռանդ և երէկ սաստիկ անձրև տեղաց տեղս որ չատ վնաս հասուց բնակչաց, չատ մը չենքեր փլցնելով։

ՊԱՆԴՈՒԽՏ

ՏԱՌԱՊԱՆՔ

Տառապանք գեղանի աղջիկ մ'էր. իւր սեւ մազերը առատօրէն և խռպոպաձեւ կ'իյնային նիհար ուսերուն վրայ։ Իւր սեւ աչերը մեռեալի մը աչաց հանգոյն խորն իջած էին. ընդհանուր մելամաղձութիւն մը կը տիրէր իւր դալկահար դիմաց վրայ, որոյ ոչ մէկ ջիղը չէր ամփոփուած սրտագին ժպիտով մը, այլ միշտ և հանապազ արտասուաց կայլակներ յորդած էին իւր նուաղուն աչերէն անդոյն այտերուն վրայ, անտի ի սփիւռս աշխարհի տարածուելու համար։ Անկարելի էր դիտել սոյն հեզ աղջիկն ու չի լալ։

Տուն չ'ունէր Տառապանք, անդադար ասդ անդ կը թափառէր. մերթ անմնկայ խեղճ հիւղակները կը մտնէր և մերթ մեծատանց հոյակապ պալատանց այց կուտար։

Այնքա՜ն լուրջ, այնքա՜ն տխուր էր որ ոչ ոք կը համարձակէր ապաստարան մը նուիրել նմա։ Սակայն զարմա՜նք... որու որ նայէր, մեծ դժբաղդութիւն մը կը հանէր անոր։ Մին կը կորուսանէր իւր միակ զաւակը, ուրիշ մը իւր պատիւն ու հարստութիւնը, երրորդ մը իւր թշնամիներէն կը հալածուէր յանիրաւի, միւսն բոլոր որդիքը դէչ ըլլալով զինքը ժամանակէ առաջ կը ծերացնէին, կամ առն ու կնոջ միջեւ դժտութիւն կը ծագէր և կամ ընտանեաց անդամներէն մին կը հիւանդանար և տարիներով չէր առողջանար։

Մարդիկ, յապուշ կրթեալ կը հարցնէին միմեանց թէ ո՞ւստի կուգային այսքան պատուհասներ, այսքան տառապանք, անգիտանալով թէ իրենք իսկ իրենց դռները բացած էին Տառապանքին։

Ստէպ Տառապանք երկիցս կ'անցնէր մի և նոյն ճանապարհէն և ականատես ըլլալով իւր ետեւէն թողած տխուր պարգեւաց, կուլար և երկար ատեն կը զգուշանար մի և նոյն տան մէջ մտնելէ։ Սակայն զոմանս այնքան կը սիրէր որ դժուարին էր նմա բաժնուիլ ինոցմէ և միշտ այց տալով կը գրկէր զայնս, կը սեղմէր, կը համբուրէր ջերմագին, և այսպէս կը բաշխէր նոցա իւր տխուր պարգեւները։ Սակայն այն ատեն իւր սիրելեաց անձանց վրայ պատուհաս պատուհասի վրայ կը հասնէր, և խեղճ աղջիկը մխալոր իւր փոքրիկ ցուպը կ'առնուր և բեկեալ սրտիւ ու արտասուալից աչօք մեկնելով կը մեկնէր։ Տառապանք կը շարունակէր իւր ճամբան յամր, առանց աճապարելու, սակայն արագ քան լեռան առուակն, արագ քան հողմն խաղաղունչ, այնպէս որ տուն չէր մնար ուր այցելած չ'ըլլար։ Նա մանաւանդ սովորել էր երբ փոքրիկ մանկանց մտնէր. խեղճերը կամ որբ կը մնային և կամ հիւանդանալով իրենց թարմ գեղեցկութիւնը կը կորուսանէին և Տառապանքի նման դունատ և դալկահար կը լինէին։ Նոցա տխուր գեղեցկութիւնը կ'առնուին։

Երբ Տառապանք նմանօրինակ դժբաղդութիւն մը տեսնէր, կ'սկսէր դառնապէս լալ և երկար ատեն ոչ մի տղու կը նայէր։ Մինչեւ իսկ գլուխը կը դարձնէր երբ նոցա անմեղ խաղերուն հանդիպէր։

Օր մը Տառապանք սաղարթախիտ խնձորենիի մը ներքեւ բազմած կը դիտէր. կը դիտէ՜ր նորա թարմ ու գեղեցկափայլ պտուղներն որք տեսողաց զմայլանք կ'ազդէին։

—Ո՜հ, սիրուն խնձորենիս, ըսաւ Տառապանք, պարգեւէ ինձ քու կինիդ նման թարմ գեղեցկութիւն մը որպէսզի մարդիկ աւելի հաճութեամբ նային առ իս։

—Ոչ, պատասխանեց խնձորենին, ոչ, զի եթէ գեղեցիկ ու զուարթ այտեր ունենաս, մարդիկ այլ եւս չպիտի ընդունին զքեզ այդքան գթութեամբ ու բարութեամբ։

Տխուր ու վշտաբեկ սոյն խօսքերէն, խեղճը ելաւ և իւր ճամբան շարունակեց, հասաւ պարտիզի մը մէջ, առուակի մը եզրն։ Անդ թռչունք այնպիսի իմն քաղցր կը ճառողէին որ ունկընդրին սիրտն ուրախութեան հեղեղի մը մէջ կը լողար։

—Սիրելի թռչնիկներս, աղերսեց Տառապանք պաղատագին, ո՞հ, տուէք ինձ ձեր այդ գեղեցիկ ձայնը որ գոնէ քիչ մը զմարդիկ ուրախացնեմ։

—Ոչ, ոչ, սիրուն աղջիկ, ճռուողեցին թռչունք, եթէ դու չունենաս այդքան անձայն դալուստ և նմանօրինակ մեկնում, մարդիկ զքեզ այնքան չատ չեն մոռնար ու անմիջապէս կ'զգան թէ դու Տառապանքն ես և նոցա վիշտ կը բերես։

Աւելի հեռի գնաց հեզ աղջիկն և մեծ անտառի մը մէջ հասաւ։ Անտառը կը սփռէր համասփիւռ իւր անուշահոտ բուրումն, և ոտքը կը կոխէր ծաղկոց ստորոտը գտնուած լաւերուն վրայ։ Ասդ անդ, արեւուն ճառագայթները խարշափող տերեւոց մէջէն սահելով լաւին վրայ կը խաղային և իրենց ոսկեզօծ լոյսը չորցած տերեւներուն վրայ կը հանգչէր։ Հրաշալի գեղեցկութիւն մը կը տիրէր։

Խեղճ Տառապանք, վաստակաբեկ, ծառի մը յենլով մտածեց.

—Աստ, կարող եմ անխիղճ նստիլ, զի և ոչ մէկու վնաս կը պատճառեմ. հանգչի՜մ, զի ոչ ոք կը դժբախտանայ զիս տեսնելով։

Նոյն պահուն լուսոյ չառաւիղ մը նորա մթին աչերը տեսնելով, ցատքեց նոցա մէջ, լուսավառեց զայնս և մինչեւ նորա սիրտը թափանցեց։

Ամբողջ անտառը տեսաւ Տառապանքի սիրուն դիմաց դիւթիչ փայլը և ուրախութենէն սարսռաց։ Սակայն Տառապանք չէր գիտեր թէ աւելի գեղեցկացած է, կ'զգար միայն թէ՝ արեւուն ճառագայթն իւր սիրտը տաքցուցած և ուրախութիւն սփռած էր անդ։

—Ո՜հ, անտա՛ռ, անտա՛ռ, աղաղակեց, տուր ինձ քո հազարաւոր ճառագայթներէդ մին և զիս երջանիկ ըրէ։

Անմիջապէս մեռելային տխրութիւն մը պատեց անտառը. ծառերը տրտմութեամբ զիրեարս դիտեցին, արեւուն ճառագայթը խոյս տուաւ խեղճին աչերէն, մզկիսի մը դպաւ և անտի կորսուեցաւ բարձր խաւերու մէջ։

—Խեղճ աղջիկ, ըսաւ ծերունի կաղնի մը խօսք առնելով, արեւուն մէկ ճառագայթը կարող է զքեզ գեղեցկացնել և այն ատեն մարդիկ յափշտակուելով գեղեցկութենէդ զքեզ սրտէ սրտէ պիտի կոչեն և այսու իրենց կարողութենէն վեր տառապանաց պիտի մատնուին. ուստի հարկ է որ միշտ զուրկ մնաս փայլէ ու ջերմութենէ։

Անխռով աղջիկը աւելի հեռի գնաց և ընդարձակ ու հանդարտ լճի մը եզրը հասաւ, որոյ հայելանման մակերեւոյթին վրայ բիւրաւոր աստղունք ինկած էին յերկնից։ Ոչինչ կը չարժէր անդ. իրիկունը իւր մթին թեւերը տարածելով ամեն ուրեք լռութիւն կը պատուիրէր։ Տառապանք իւր նուրբ ձեռքերը ջուրին մէջ թաթխելով ճակտին տարաւ. Երեկոն իւր քովէն անցնելով փսփսաց.

—Գիչեր բարի, հանդարտ նիրհէ ու վշտերդ մոռցիր։

Տառապանք երկար ատեն նայեցաւ նորա ետեւէն և մեղմօրէն ձայնիւ ըսաւ.

—Անգամ մը հանդարտութիւն գըտայ անտառին մէջ. անգամ մը միայն մնացայ միշտ, երբ Արեւուն ճառագայթը սիրտս թափանցեց. սակայն աւա՜ղ, անցաւ։

Երազոց և խոկմանց մէջ թափառուն, ջուրը դիտեց, ուսկից զովութիւն կը բուրէր. իսկ մեգին մէջէն կ'անցնէին փայլազգեստ ուրուականներ։

Տառապանք իւր գլուխը վեր վերցուց և չորս կողմ դիտելով հեռուն տնակ մը նշմարեց ուսկից կարմրորակ լոյս մը կը ցոլար։

—Զարմանալի է, մտածեց ինքնին Տառապանք, այդ տունն երբեք չեմ այցելած, կ'երեւի թէ կը հսկեն դեռ հոն։ Եւ մեղմիւ պատուհանին մօտենալով դիտեց կին մը տեսաւ սպիտակ և սպիտակահեր. երկար շրջազգեստ մը կը կրէր նա, իսկ գլուխը նուրբ թաշկինակով մը կապուած էր։ Գեղեցիկ կինը գիր կը գրէր հաստատ ձեռքով մը, մեծ գրքի մը մէջ։ Ցոնքերուն մէջտեղ խոր նշան մը կար, որ խիստ որոշման մը կը նմանէր, սակայն իւր նուրբ ռնգանց ու չրթանց վրայ նկարուած էին կանացի հեզութիւն և սրտի անսահման բարութիւն։

Տառապանք զարմացած կը դիտէր երբ յանկարծ երկու գեղեցիկ դիտիչ աչեր բարձրացան և հանդարտութեամբ զինքը դիտեցին։ Բացցրիկ ձայն մը ձեւաւոր բերանէ մը ելնելով ըսաւ.

—Մտիր, բայց ներս մտիր, աղջիկ, երկար ատենէ ի վեր քեզ կ'սպասեմ։ Ես, չէի կարող քեզ գալ, զի չեմ երթար ուր չեն կոչեր զիս։ Ես, մայր Համբերութիւնն եմ, աստ կը բնակիմ, կը հսկեմ և մտիկ կ'ընեմ։ Լիճը զոր կը տեսնես, ինձ կ'ածէ զիս ուզողներուն ձայները։ Շատ անգամներ տեսեր եմ քեզ, սակայն դժբաղդաբար զքեզ չեմ գտած։

Ճակատին նշանն աւելի խորացաւ։

Տառապանք իւր գլուխը նորա ծոցին վրայ հանգչեցուց։

—Ո՜հ, միշտ հետս եկու, ըսաւ։

—Ոչ, աղջիկս, ոչ, երբ զիս կոչես կուգամ և եթէ հիմա խոնջած ես հիւր լեր ինձ։

Տառապանք բոլոր գիչերը մայր Համբերութեան քովը անցուց, իսկ այգուն նոր ուժ ու զօրութիւն առած մեկնեցաւ։

Դաչտք ու մարգագետինք գոյն գոյն ծաղկօք ու կանաչութեամբք ծածկուած էին. բազմոն եղանակն էր։

Տառապանք՝ սոյն քնքոյշ ծաղիկները դիտելով մտածեց.

—Խե՜ղճեր, հիմա կը ծաղկիք այդքան զուարթագին և այսօր իսկ զոհ պիտի լինիք մանգաղին։

Նոյն պահուն կայտառ աղջիկ մը նշմարեց, որ առանձինն կեցած դաչտին մէջ, երեք մարդու արագութեամբ կը քաղէր։

—Բարի լոյս, սիրունիկս, աղաղակեց կատակասէր աղջիկն, եկ ինձ օգնէ. և այս ըսելով սկսաւ ետեւէն վազել. Մազերն օդին մէջ կը տատանէին, իսկ կապուտագեղ աչերն արեգական փայլն ունէին։

—Բայց ո՞վ ես դու, ըսաւ զարմացմամբ, կանգ առնելով ի տես աչացն Տառապանքի։

—Ես Տառապանքն եմ. դու ո՞վ ես։

—Ես Աշխատութիւնն եմ։ Միթէ չ'ես տեսներ որքան առողջ եմ եւ ո՜րչափ զօրութիւն ունիմ բազկացս վրայ։ Եւ սոյն խօսքերն արտասանելով, Տառապանքը փետուրի մը պէս վեր վերցուց եւ բարձրաձայն խնդալով սկսաւ դաչտերու մէջէն վազել։

Ուրախութեան սուսեր մ'անցաւ Տառապանքի աչաց առջեւէն, և ըսաւ պաղատագին.

—Եկու, միշտ հետս եկու, ես հըրաման չունիմ երբեք հանգչելու եւ յաճախ այնքան խոնջեալ եմ։

—Քոյր իմ, խնդրածդ անկարելի է, քանզի պէտք է որ նիրհեմ, վաղիւ առոյգ լինելու համար։ Ցերեկը ես ալ ամեն տեղ եմ, պէտք է միշտ խնդամ, եւ եթէ չարունակ աչերդ դիտեմ, ժպիտս կը դադրի չրթանցս վրայէն։ Սակայն երբ յոգնիս, կուգամ։ Կոչէ զիս քու այցելած վայրերըդ, որպէս զի վշտացելոց սրտերու մէջ զուարճութիւն եւ ուրախութիւն սփռեմ։

Եւ հետեւեալ օրն Տառապանք աւելի հեռի գնաց ընդարձակ աշխարհին մէջ։

Իսկ Համբերութիւն ու Աշխատութիւն, խօսքերնուն վրայ հաստատ կենալով, նորա հաւատարիմ ընկերուհիներն եղան։ Ստէպ՝ առ ամին լճի կառուցեալ տան մէջ կը հաւաքուէին և կընոց գիրքը կը կարդային ու մէջը նորանոր դէպքեր կը գրէին։

. . .

ՀԱՄԱԶԳԵԱՑ
ՕՐԻՈՐԴԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Համազգեաց վարժարանին խնամակալութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու թէ հայ օրիորդաց բարձրագոյն կրթութեան մը միջոցները լիովին ապահովելու դիտմամբ, համաձայնեցուցած է վարժարանին ծրագիրն աղջկանց բարձրագոյն դաստիարակութեան համար յԵւրոպա ընդունուած վերջին և կատարելագոյն ծրագրոց։

Ուսմունք մասամբ ֆրանսերէն լեզուաւ պիտի աւանդուին։

Ուսումնական ընթացքը, (Նախակրթարանէն զատ), «հինգ տարուան է», երկու շրջանի բաժնըւած. Առաջին շրջանի մէջ՝ «որ եռամեայ է», այն աշակերտուհիք՝ զորս իրենց ընտանիքը պատչաճ կը համարին առնուլ դպրոցէն, ի լրումն երրորդ տարւոյն, պիտի ընդունին ընտիր դաստիարակութեան մը անհրաժեշտ տարերքը։ Այս շրջանս աւարտող օրիորդաց կը տրուի «ընծայագիր» մը («սէռթիֆիքա»)։ Երկրորդ շրջանն՝ որ «երկու տարի կը տևէ», յատկացեալ է աւելի կատարեալ կրթութեան մը։ Ի փակման այս շրջանին, օրիորդք կ'ընդունին «վկայագիր» մը («տիփլօմ»)։

Այս հնգամեայ ընթացքէն զատ, վարժարանը պիտի ունենայ նաև լրացուցիչ «վեցերորդ» տարի մը՝ յորում աշակերտուհիք կարող պիտի ըլլան զարգացնել իրենց մասնաւոր ձիրքն, և պատրաստուիլ յատուկ ուսումնական ասպարէզներու։

Ընդհանուր ծրագիրն ի լոյս պիտի ընծայուի ի մօտոյ։

Վարժարանին նոր ծրագրոյն պահանջմանց համեմատ, ուսուցչաց անձնակը կազմուած է հետեւեալ եղանակաւ, սկսեալ ի Մարտ 1890։

ՈՒՍՄՈՒՆՔ ԵՒ ԴԱՍԱՏՈՒՔ

Կրօնագիտութիւն, Բարոյական և Մայրենի լեզու.—Հ. ԴԱՒԻԹ Վ. ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ։

Ֆրանսերէն լեզու և մատենագրութիւն.—Տիկին ԳՕՆՐԷՆ.—Պ. ՇԱՌՎԷ, («Դասատու Ղալաթա-Սէրայի»)

Պատմութիւն և Աշխարհագրութիւն.—Հ. ԴԱՒԻԹ Վ. ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ.—Պ. ՇԱՌՎԷ։

Ձափաբերական ուսմունք.—Պ. ՄԻԼՏՈՆ ՍԵՐՈԲԵԱՆ.—Պ. ԿՌԱՆԺԷ («Դասատու Ղալաթա-Սէրայի»).

Բնական պատմութիւն և Բնական գիտութիւնք.—Պ. ՄԻԼՏՈՆ ՍԵՐՈԲԵԱՆ.—Պ. ՍԱՐԼ («Դասատու Ղալաթա-Սէրայի»)

Անգլիերէն լեզու.—Օր. ՇԱՐԼԸՆՏ։

Երգ.—Տիկին ԼԻՎԱՏԱՐԻ։

Գեղագրութիւն և գծագրութիւն.—Պ. Ց. ՎԱՍԻԼԵՆ։

Ձեռի գործ.—Պ. ԳԱԼԷՆՏԷՐԵԱՆ։

Գերմաներէնն և ուրիշ լեզուները կ'աւանդուին յատուկ թոշակաւ, ծնողաց և վարժարանին տեսչութեան հետ համաձայնութեամբ։ Վարժարանին թոշակը տարեկան վեց Օսմ. ոսկի է, վճարելի եռամսեայ կանխիկ. ո՛ և է պատճառաւ բացակայութեան համար, տարեկան թոշակէն ոչ ինչ կը զեղչուի։ 2—6

ԻԼԱՆ

ԲՕՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԷՂՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Էվվէլքի իլանտէ զիքր օլունտուղը վէճհիլէ Շէհր Էմանէթի ճէլիլէսի հէնտէսէխանէսինտէն թէրսիմ օլունան րէսմի մուսաթթահ վէ միւճէսսիմինէ վէ օլ պապտէ թանզիմ օլունան քէշֆի էվվէլինէ թէվֆիգան Եէնի Ճամի հավլիսինտէ ինշա օլունաճագ Բօսթախանէ էպնիյէսի ինա էլ միւնագասա մէճրի 19 զուրուշ հիսապը իլէ 900.000 զուրուշտա թալիպի էօհտէսինտէ գալմըշ վէ էմրի միւնագասանըն չէհրի մարթըն 6ընճը սալը կիւնիւ արգասը ալընմագ վէ Փէրշէմպէ կիւնիւ եւգտէ պէշ թէնգիլի իլէ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընմագ ուզրէ մուզայէտէյէ պուլունմաշ օլմաղլա օլ վէճհիլէ ինշաաթը մէզքիւրէյէ թալիպ օլանլարըն շարթնամէյէ միւթալիա միւնաքըսա 500 լիրայի օսմանի թէմինաթ աքչէլէրի իլէ վէ եա միւթէպէր վէքալէթնամէլէրի իլէ պէրապէր Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթի ալիյէսի մէճլիսի իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի թէքրար իլան օլունուր։

24 շուպաթ 305 — 342

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԷՐԻ

Ճիւնուտը Ճէնապը Միւլքիքեանէյէ՝ Շէհրը Րամազանը Շէրիֆտէ վերիլմէք իւզրէ միւպայեա օլունաճագ օթուզտան ղըրթ պին դըյէյէ գատար րէչէլին իթաաւրնա թալիպ օլանլարըն թարիխի իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 շուպաթ 1890 — 336
Նօ. 34 — 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԷՐԻ

Ճիւնուտը Ճէնապը Միւլքիքեանէ իչիւն պիր սէնէլիք օլարագ միւպայեա օլունաճագ եւզ օթուզ պին չէքի հաթպալա իքի պուչուգտան իւչ միլիօն քիլօ քէօմիւրիւն իթաաւրնա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 շուպաթ 1890 — 337
Նօ. 35 — 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԷՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ եւզ էլլիտէն եւզ սէքսէն պին քիլօ Թրիէսթէ թօրպա չէքերինին իթաաւրնա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 շուպաթ 1890 — 338
Նօ. 36 — 1—3

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կայ ուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒՍԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	»	5,604,722
Տարեկան հասոյթ	»	12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱՁ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գափու, Եօւլկիատիս խան. 11

ԾԱՆՕԹ.—Տեառք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն վնաս, որոյ հաչիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէ։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ նէֆմիչ իքի պին գըյէ սապունըն չուպալը րուպինին նիրմի սէքիզինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իհտասինա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 չուպաթ 1890 331
Նօ. 29 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Դաքանը տագիմ փապրիգայի հիւմայունընտա մերպութ օլուպ իւչ նիւզ ալթը սէնէսի մարտըն իպթիտասընտան իթիպարէն սէնէյի մէրգումէ չուպաթըն նիհայէթինէ գատար պիր սէնէլիք օլարագ թաճիրը գօնթրաթօյա ալընմագ իւզրէ պէտէլը իճարը մէվգըի միւզայէտէյէ վազ օլունան տէօրթ պապ տիւքքեանըն իսթիճարընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 չուպաթ 1890 332
Նօ. 30 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ խազինէսինէ պուլունան փապրիգալար իչին միւպայեա օլունաճագը էվվէլճէ իլան գըլընան Իբէյլի մատէն քէօմիւրինին իչուն չուպաթը րուպինին նիրմի սէքիզինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկի վէ իր թէսի կիւնիւ նիւզտէ պէշ գապուլ օլունաճագը ճիհէթիյէ իհտասինա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 չուպաթ 1890 333
Նօ. 31 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Սէլանիք Ֆըրգայի ասքէրիյէսինէ պուլունան աասքիրի չահանէ հայվանաթը իչուն իւչ նիւզ ալթը սէնէսի գարփինտա լիւզումը գատար ալընաճագ օթուզ նէտի գալէմ էչեաի մայիթալիյէնին իւչ թարիխինի իթիպարէն իհտասինա գատար միւնագասայի ալընմագ իւզրէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 չուպաթ 1890 334
Նօ. 32 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ալայ էրլէրիյը քէպիր սիւյամէ, կրօսա պին իքի նիւզ սէքսէն.

Պէշ նիւզ նարտալը մագարա իբլիկի, կրօսա էլլի.

Սիեահ չափրազ չիֆթ էլլի ալթը պին տէօրթ նիւզ գըրգ.

Բանթալօն բուլը, տաէտ նիւզ օն պին.

Սիեահ գայթան, մէթրօ ալթմըշ իքի պուչուք.

Ալայ էրլէրիյը սաղիր սիւյամէ, կրօսա նէտի նիւզ գըրգ սէքիզ.

Սարը քէպիր չարրազ չիֆթ օն ալթը.

Ջաքէթ բուլը, տաէտ ալթմըշ տէօրթ պին.

Դըրմըզը գայթան, մէթրօ իքի նիւզ օն պէշ պին.

Քէպիր թօքձը վէ սիւմօրի սէթրէ սիւյամէսի, կրօսա նէտի նիւզ օն տէօրթ սարը էլլի սէքիզ պէյազ.

Տէօրտիւնճի օրտուի հիւմայունէ թէրգիպ իտան մէվգըի միւնագասայա գօնըլան պալատէ մուրագամ օն գալէմ էշիանըն իչուն թարիխինէ իթիպարէն օն կիւն խիթամընա գատար միւնագասալարը իճրա օլունաճագընտան իհտասինա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 չուպաթ 1890 335
Նօ. 33 3—3

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Կ. ՆԱՎՐՈՒԶԵԱՆ և Յ. ԽԱՉԴՈՒՐԵԱՆ

10 Ճէլալ-պէյ խանի տակը 10

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԺՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակաւ, թէ գաւառներու մէջ և թէ յաստիս խիստ շատ յաճախորդներ գոհ բրած է։

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆԵՐ

ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ 52

Նուրը Օսմանիէ մզկիթի դիմաց, չուկային դուռը թիւ 19, և դարձեալ նոյն փողոցին մէջ բիչ մը վերօք իւր մասնաճիւղն թիւ 5.

Պատիւ ունիմք ծանուցանել, մեր յարգոյ յաճախորդաց թէ՝ թող չիմարուին, ներկայիս իրր ժողովրդեան օգտակար լինելու պատրուակաւ, կօշկակարաց ոմանց բրած ծանուցումներէն՝ որք կօշկաց աժան վաճառում մը կը յայտարարեն. պէտք է գիտնալ թէ երբեք և ոչ մի արժեստաւոր արժէքաւոր լաւ ապրանք մը, չկրնար վաճառել իւր արժէքէն պակաս, և ոչ մի պարագայի մէջ, ուստի երբ մեր պատուարժան յաճախորդք, աժան կօշիկ գնել կ'ուզեն մենք ևս կրնամք նոյն վաճառած մինոյն գներով, մինոյն ֆրանսական ապրանքները կօշիկի վերածել, և վաճառել ու միայն զեկուցանելով, բստ Թրքական առածին թէ, «Հէր տիւքեան քէնտի քիրաըր իլէն» ուստի թող չիմարուին, և ո՛չ միկը թէ Օսմ. ոսկին 95 ղրուշի կրնամ գնել, վասն զի նա միշտ 108 և երբեմն ալ բան մը աւելի կ'արժէ. զօրաւոր փաստ մ'ալ սա է թէ՝ մինչեւ ֆրանսական բնտիր ապրանքներ 1 կամ 2 և կամ 5 առ 100 յաւելումով գտած են՝ ինչպէ՞ս կրնան՝ 30 առ 100 զեղչով կը ծախուի՝ երբ նա բստ ամենայն լաւ պատրաստուած լինի. իրաց այս վիճակին մէջ որոնք որ չուզեն հաւատ ընծայել, իրր փորձ թող գնեն մեկ մէկ զոյգ և համեմատել, գնահատեն բնտիր ապրանաց ճշմարիտ արժէքն և քաջալերեն ճշմարիտ և բոլորը արժեստաւորներն,

Ձեմք կրնար ուրանալ թէ՝ ասկէ 10—15 տարի յառաջ, Հայոց մէջ երևելի և արհեստաւոր կօշկակար մը չկար մինչեւ այսօր, հրապարակի վրայ կան հայ կօշկակարներ, որք պանծմամբ կրնամ ըսել թէ գերազանցած են օտար ազգի կօշկակարներն, ևս մանաւանդ Յոյներն որոնց յառաջացած կը համարուէր նոյն արհեստն՝ ուստի կը հրաւիրեմք հայ երիտասարդութիւնը ակնարկ մը նետել կօշկակարաց դասուն վրայ և փորձով հաստատել թէ հայ կօշկակարք կրնան մրցիլ յունաց հետ, և յետ իմաստասիրելոյ ջանալ քաջալերել իւր ազգի արհեստաւորներն, որպէս զի սոքա ևս աւելի ևս ծաղկեցնեն արհեստն, և նոր արհեստի դիմող երիտասարդաց կենդանի տիպարներ ըլլան։ Վաճառատանցս մէջ կան, և կը պատրաստուին արանց և կանանց համար ամէն տեսակ կօշիկներ չափաւոր գներով։ 313 4—13

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ եւ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԷՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Ֆր. 86,699,951,29.

Ամբողջութիւն ապահովեալ գումարոց » 408,448,921,35.

Ապահովագրել տալով անձինք մասնակից կ'ըլլան պարագային մէջ տարեկան բաժին. ներէն % 25 չափ կ'ընեն։

Ապահովագրել տալով անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ 41 ½ % չափ կ'ընեն։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ, Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 291,70 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և սա իրեն իրաւունք կուտայ չահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին.

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ, սակէ զատ պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % չահուց 320,30 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն.

Մանկանց օժտին համար ապահովագրելոց չահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %. 34.12 % և 41 ½ %. Ալսպէս ապահովագրեալ 1000 Ֆրանքին վրայ, 415 Ֆրանքի չահաբաժին ստացած են վերջին բաշխումէն.

Ձիչին մ'ցանակի մը միջոցաւ վարելի է երաշխաւորել նաև վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Պ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՈՆՏԻ. Գրասենեակք, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայերի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան ներգանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ 26

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211. Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Պոթին կալոշ	ղրշ	95	Պալատական կալոշ	ղրշ	45
Պոթին	»	67	Կանանց մուճակ	»	40
Մոյկ	»	150	Կանանց ֆսկարբին	»	45
Սկարբին	»	52			

Ինչպէս յաճախ կը տեսնուի զանազան ծանուցմանց մէջ, մեր արհեստակիցք ոմանք, սովոր են, երբ ապրանք մը աժան կը ծախուի, ըսել յաճախորդաց թէ, չինուածքին մէջ թերութիւն կայ. մեր Արգոյ յաճախորդք, կրնան վկայել թէ մենք աժան և թէ լաւ պատրաստուած գզգլխական կօշիկներ կը վաճառենք, և կրնանք վաճառել. վասն զի մենք նախնական նիւթն, ուղղակի Փարիզէն բերել կուտանք, և ո՛չ թէ Մերճանէն կը գնենք ուրիշ նման. մենք ապրանքը գնած ատեն կը չահինք և ոչ թէ վաճառած, հետեւաբար հասարակութիւնն զգուշացնելու համար այլ ընդ այլոց հրատարակութիւններէ, կը հրաւիրենք վերստին գալ, անձամբ ստուգել, և չահագիտական ատարկութեանց չզոհուիլ։ 291 3—20

ՈՉ ՆԻՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ՆԻՍ ԱՐՅԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ-ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ 89

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթախառն պատրաստութիւններէն.

Այս երկաթ, շատ մը հատ յետ ներսէ, ձեռ տեղուոյ մը կանաչ կարմիր եւ մանուկներէ

Պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի գրգռեր, ակռաները չի սեւցներ։

Կեդրոնատեղի՝ ՇԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ՄՈԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

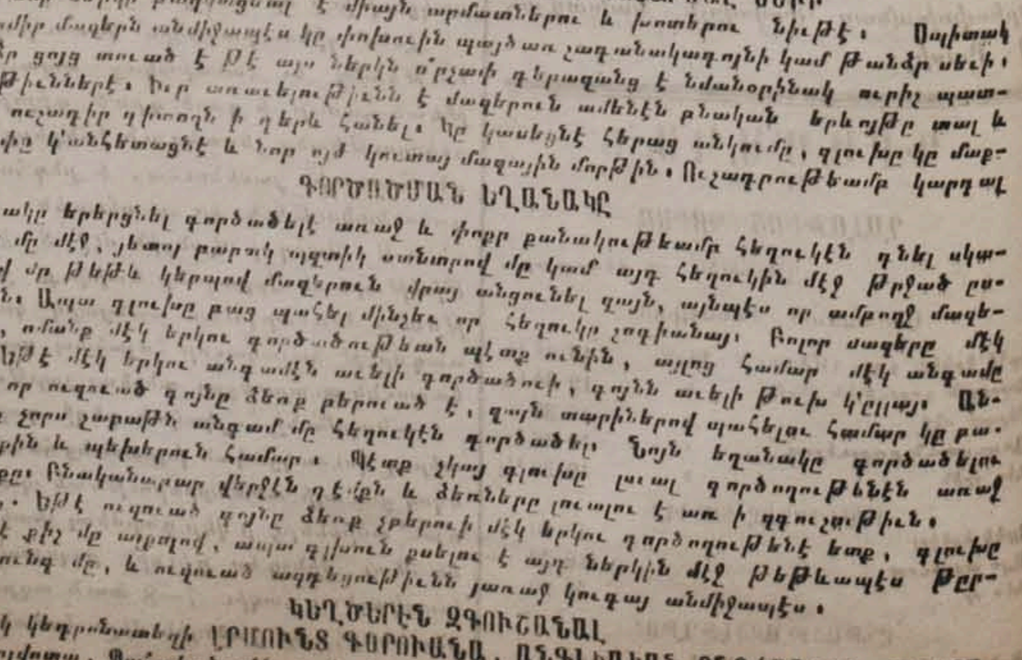

Նոր գիւտ մ'է այս մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ու և է նիւթի գործածութեան կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆԻ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Այս նոր ներկը բաղկացեալ է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ, Օսլիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սեւի։ Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ո՛րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական երեւոյթը տալ և ամենէն ուշադիր դիտողն ի դերև հանել։ Կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կուտայ մազային մարմին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ՆՂԱՆԱԿԸ

Սրուակը երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել ափսէի մը մէջ, յետոյ բարակ սպունգի սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած բամբակի կտորով մը թեթև կերպով մազերուն վրայ անցունել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Այս գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չորանայ։ Բոլոր մազերը մէկ անգամով, ամենը մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամ բաւ է։ Նոյն մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ըլլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկէն գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար։ Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Բնականաբար վերջէն դէմքն և ձեռները լուալու է առ ի զգուշութիւն։

ԾԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէ ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը ապրով, ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թաթաւած թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԻՔԵՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԼՐՋՈՒՆՏ ԳՈՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վլաժաթա, Պաչկանցին քով, կայարան Ղալաթիա-Տէրքի Թրամուէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 65

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ —Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բժշկելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, բնաւորութիւն, զառանցանք, ռանեկան կարողութեան վտանգա կորուստ, եւ ռանեկան ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամեն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ գժտապրամարութիւնը, ջղային եւ ստամոքսի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ սպառումը. կը կանգնեցնէ կենսական ոյժերու ու և է կորուստ որ յառաջ եկած է ու եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ սաստ հեռեւանաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ հաստատ է. Մելամաղձութեան գգացումներն եւ ախտանիշք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը.

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային զգայութիւն կ'առնցնէ, արեան մէջ մտածանելով կենսական նիւթերական տարրը, ֆոսֆոր, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ զգայութիւնն է. Առնական կորովը կը կենդանացնէ ամբողջ կենաց ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հաստատութիւն եւ առողջ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել փառահեղութեամբ եւ գոհունակութեամբ. Աւելորդ է, կը զօրէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առողջութիւն մ'կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մտամկանաց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի զօր ծանօթած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան եւ մտաւոր եւ կորութեան եւ բարօրութեան զգացմանց մը այր վարժուի։ Վերադարձութիւնը վերանորոգուած է, Աղբերակը հրաշալի կը կատարուի։ Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ, աչքերը կը փայլին, շրթունքը կը գունաւորին, այտերը կը լեցուին, մարմինը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնէ, մազերը ոյժ կ'առնեն։

Զգուշացէք ստոր նմանութիւններէն։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է սև չիչերուն մէջ որ, բրիտանական կառավարութեան գրոշմը կը կրեն առ բաւական Dr. Lalors' Phosphodyne, London, ... փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած անյաճախ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծիք։

Մեծաքանակ եւ փոքր-քանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վլաժաթա, պաչկանցին քով, կայարան Թրամուէյեց, 95 և 97.

65

ՄԻՏՍԸՄ Ս. Ե. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶԻ ՆՈՐՈԳԻՉԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ըլլած մազերուն գոյն, փայլ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը անհետացնէ կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այս փորձը ունեցան ամենքը որոնց մխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։

Ներկ չէ. և ամենևին զեան մը չըներ։ Եթէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշադրութիւն չիշ մը ստացիր ՄԻՍԸՄ Ս. Ե. ԱԼԼԷՆԻ Աշխարհահռչակ Մազի Նորոգիչը։ (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նմանապէս Փարիզ ու Նիւ Եօրք։ Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անոյշ հոտավաճառներու և դեղագործներու քով։

Զոյգը վաճառուի Հ. և Ն. Քօնիւքէ եղբարց Բրիտանական դեղարանը, 433 Մեծ փողոց Բերա, Լոնտոն Ֆարմասիա, Ղալաթիա, Նիւսէք Քաչարբէ 93 և 97. Փիւզիքեան Եղբարց քով 77 Եմին Էօնիւ—, 51 Եէնի Ճամի և 168 Մեծ փողոց Բերայի, և Իգիասի քով Բերա Մեծ փողոց Թիւ 428. 16